

ประมวลข่าว

โครงการติดตามสภาวการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด
(Child Watch)

ระยะนําร่อง 12 จังหวัด

ศูนย์วิจัยนโยบายการศึกษา

คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานวิจัยโดยทุนสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

พฤษภาคม 2546

คำนำ

รายงานวิจัยเรื่อง “โครงการติดตามสภาพการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด” หรือที่เรียกกัน
ในชื่อโครงการ Child Watch นี้เป็นโครงการที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2544 โดยเป็นโครงการที่
แตกออกมาจากชุดโครงการด้านการศึกษากับชุมชนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยที่เริ่มมา
ก่อนนั้นราว 3 ปี เหตุที่โครงการ Child watch นี้ถือกำเนิดขึ้นก็เพราะในกระบวนการที่ทีม
ประสานงานชุดโครงการด้านการศึกษากับชุมชนได้มีโอกาสลงพื้นที่ไปกับนักวิจัยในจังหวัดต่างๆ
และได้เห็นถึงสภาพปัญหาเด็กและเยาวชนที่หลากหลายและรุนแรงมาก ทั้งปัญหาทุกขภาวะด้าน
สุขภาพของเด็กในหมู่บ้าน “ชายขอบ” ในชนบท ปัญหาการคัดค้านการเคลื่อนความพร้อมทาง
การศึกษาของโรงเรียน “ไกลปืนเที่ยง” อีกจำนวนมากมาย ไปจนถึงปัญหาสังคมของเด็กและ
เยาวชนทั้งปัญหาการทะเลาะวิวาท การมีค่านิยมเสรีทางเพศ พฤติกรรมบริโภคนิยม ตลอดจนปัญหา
เฉพาะกรณีในบางพื้นที่ เช่น ปัญหาเด็กไร้สัญชาติ ปัญหาแก๊งค์วัยรุ่น เป็นต้น

สภาพปัญหาที่เห็นจึงเป็นที่มาของการทำโครงการ Child Watch โดยทุนสนับสนุนของ
สกว. ขึ้น เพื่อติดตามศึกษาสภาพปัญหาเด็กและเยาวชนในจังหวัดต่างๆ โดยอาศัยตัวบ่งชี้ แบบ
สำรวจ และการทำกรณีศึกษาประกอบกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะมาเป็นเครื่องช่วยจับจ้องมองกระแส
สังคมไทย (Social Watch) โดยหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งประชาชนทั่วไป เพื่อจะได้
ร่วมกันผลักดันและพัฒนามาตรการต่างๆ ในอันที่จะช่วยสร้างเสริมเด็กและเยาวชนไทยให้เป็นคน
เก่ง คนดี และเป็นคนที่มีความสุขอยู่ในสังคมนี้สืบไป

ทีมวิจัยในโครงการส่วนใหญ่เป็นนักวิจัยจากชุดโครงการด้านการศึกษากับชุมชนเดิม และ
เป็นคณาจารย์ประจำสถาบันราชภัฏในจังหวัดที่เลือกขึ้นมานำร่อง 12 จังหวัด ซึ่งในขณะที่ทำ
โครงการ Child Watch ไปนั้น นักวิจัยส่วนใหญ่ก็ยังคงคิดภาระงานวิจัยในชุดโครงการการศึกษากับ
อยู่ด้วย จึงเป็นอุปสรรคในการทำงานให้ลุล่วงตามแผนอยู่บ้าง ประกอบกับงานวิจัยลักษณะนี้ที่เน้น
การสร้างเคลื่อนไหวทางสังคม (Social movement) โดยการนำข้อมูลต่างๆ มาสร้างกระแสการ
รับรู้ในวงกว้างนั้นก็เป็นเรื่องใหม่ในกระบวนการวิจัย ที่จะต้องอาศัยการจัดระบบ เรียบเรียง และ
นำเสนอข้อมูลในแบบที่ “ย่อยง่าย” สำหรับผู้ใช้ในวงกว้าง จึงทำให้งานวิจัย Child Watch ค่าซ้ำ
เสียเวลากว่าแผนที่กำหนดไปบ้าง

อย่างไรก็ตามในช่วงปี 2545-2546 ข้อมูลจากโครงการ Child watch ก็ได้สร้างกระแสความ
ตระหนักแต่สังคมไม่น้อย โดยมีจัดเวทีนำเสนอข้อมูลบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเด็กและเยาวชน
ที่ประทุขึ้นเป็นระยะและเป็นความสนใจของสังคม เช่น ปัญหาเด็กกับเกมออนไลน์ ปัญหาเด็กกับ
พฤติกรรมเสรีทางเพศ และล่าสุดคือปัญหาเด็กกับความรุนแรง โดยมีการเผยแพร่ไปในสื่อต่างๆ ทั้ง
ทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ (รายการวิทยุ 5 ครั้ง รายการโทรทัศน์ 3 ครั้ง และทางหนังสือพิมพ์

กว่า 10 ฉบับ) ยังไม่รวมการนำเสนอข้อมูลไปเผยแพร่ทางเว็บ และการสัมมนาต่างๆ ซึ่งนับว่าโครงการ Child Watch ได้มีส่วนทำประโยชน์ไปแล้วตั้งแต่งานยังไม่เสร็จสมบูรณ์ด้วยซ้ำ

รายงานฉบับสมบูรณ์นี้ได้นำเสนอข้อมูลทั้งหมดในโครงการจากการนำร่อง 12 จังหวัด คือ ลำปาง ลำพูน อุตรดิตถ์ น่าน มหาสารคาม อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ภูเก็ต นครศรีธรรมราช นครปฐม สมุทรสาคร ปทุมธานี โดยพยายามนำเสนอในรูปแบบที่ไม่เป็นวิชาการจนเกินไปนัก เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเห็นประเด็นปัญหาต่างๆ ชัดเจน และในขณะเดียวกันก็ให้ข้อมูลรายละเอียดที่จำเป็นอย่างพอเพียง รวมทั้งให้ข้อมูลอ้างอิงไว้ในภาคผนวกด้วย นอกจากนี้ยังได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงวิธีการวิจัยและเครื่องมือ ตลอดจนตัวบ่งชี้ต่างๆ สำหรับการดำเนินงานระยะต่อไปที่จะทำทั้ง 76 จังหวัดอีกด้วย

ทีมวิจัยขอขอบคุณนักวิจัยประจำพื้นที่ทุกท่าน ได้แก่ ผศ.บรรดล สุขปิติ แห่งสถาบันราชภัฏนครปฐม ,รศ.สุรางค์ เมรานนท์ แห่งสถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตกรณ ,ผศ.ณรงค์ อ้วนทอง แห่งสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ,รศ.ดร.จิระพันธ์ ไตรทิพจรัส แห่งสถาบันราชภัฏภูเก็ต ,อ.เวช หกพันนา แห่งสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, อ.สุรวาท ทองบุ แห่งสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ,ผศ.ดวงจันทร์ เดี่ยววิไล แห่งสถาบันราชภัฏลำปาง ,และ ผศ.ดร.ฉัตรนภา พรหมมา แห่งสถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์ ตลอดจนนักวิจัยทุกท่านที่ได้ช่วยกันขับเคลื่อนเกี่ยวกับข้อมูลจนเป็นผลสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างที่ตั้งใจ

ทีมวิจัยเชื่อว่าจากกระแสความสนใจในข้อมูลโครงการ Child Watch ที่ผ่านมาเมื่อได้มีการขยายผลไปทั้ง 76 จังหวัดรวมทั้งปรับปรุงตัวบ่งชี้และเครื่องมือต่างๆ ให้ครอบคลุมและคมชัดยิ่งขึ้นแล้วจะยังเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมในการพัฒนา “สังคมที่น่าอยู่สำหรับเด็ก” ทุกคนของเราต่อไป

ดร.อมรวิชัย นาคทรัพย์

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยนโยบายการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวหน้าโครงการ Child Watch

บทคัดย่อ

โครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด หรือ Child Watch ระยะนำร่อง 12 จังหวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการสำรวจสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนในระดับจังหวัดรวมทั้งหาแนวทางในการผลักดันให้เกิดความเคลื่อนไหวในระดับจังหวัดหรือภูมิภาคในการทำงานด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนต่อไป

ในการวิจัยติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนระดับจังหวัดได้ใช้ตัวบ่งชี้จำนวน 35 รายการ ใน 3 ด้านคือ ด้านสุขภาพอนามัย 12 รายการ ด้านการศึกษา 15 รายการ และด้านปัญหาด้านสังคม 8 รายการ นอกจากนี้ยังมีการทำการสำรวจพฤติกรรมเด็กและเยาวชนโดยใช้แบบสอบถามและการทำกรณีศึกษาปัญหาเฉพาะจังหวัดประกอบด้วย

จากผลการวิจัยระยะนำร่อง 12 จังหวัดปรากฏผลสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาเด็กและเยาวชนที่สำคัญ 7 ประการ ได้แก่

1. เด็กไทยจำนวนไม่น้อยยังมีภาวะพื้นฐานด้านสุขภาพอนามัยไม่ดี เนื่องจากยังขาดปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ
2. เด็กไทยจำนวนไม่น้อยที่ยังขาดการศึกษาที่มีคุณภาพ เมื่อเทียบกับเด็กในเมืองใหญ่ ทั้งในแง่การขาดครูและทรัพยากรการเรียนรู้
3. เด็กไทยห่างไกลจากครอบครัวและมีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัวมากยิ่งขึ้น
4. เด็กไทยเหินห่างจากสถาบันศาสนามากยิ่งขึ้น
5. เด็กไทยเกาะติดกระแสบริโภคนิยมที่นำมาสู่ปัญหาเกี่ยวเนื่องทั้งในด้านสุขภาพและการใช้ชีวิต
6. เด็กไทยติดสื่อบันเทิงสมัยใหม่ทั้งเกมส์และอินเทอร์เน็ต รวมทั้งการพนันที่เกี่ยวข้องกับเกมส์ต่างๆ มากขึ้น
7. เด็กไทยถูกโอบล้อมด้วยพื้นที่ที่ชักชวนกันไปในทางเสื่อมมากกว่าพื้นที่ที่สร้างสรรค์เด็ก

ในแง่ของวิธีการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้พบว่าการใช้ตัวบ่งชี้และแบบสำรวจมีความเหมาะสมในแง่การทำงานระดับพื้นที่แต่ควรมีการปรับปรุงให้กะทัดรัด ชัดเจนและสอดคล้องกับแนวทางการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานในระดับจังหวัดมากขึ้น นอกจากนี้ควรมีการปรับปรุงแนวทางการทำกรณีศึกษาเพื่อสะท้อนปัญหาเฉพาะพื้นที่ และปรับปรุงแนวทางการทำงานเคลื่อนไหวในระดับจังหวัดให้เชื่อมโยงกับภาคีองค์กรและบุคคลที่จะร่วมสนับสนุนงานเคลื่อนไหวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะที่สำคัญต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยคือการสนับสนุนงาน Child Watch ต่อเนื่องไปสู่การขยายผลให้ครอบคลุมทั้ง 76 จังหวัดโดยมีเป้าหมายขยายผลในการ

ผลิตภัณฑ์งาน Child watch เข้าสู่ระดับนโยบายของหน่วยงานภาครัฐ โดยมีการปรับปรุงตัวบ่งชี้แบบสำรวจ และกรณีศึกษาที่ใช้ในการวิจัยเก็บข้อมูล และการค้นหาและพัฒนาแนวทางการทำงานเคลื่อนไหวด้านเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัดอย่างต่อเนื่องต่อไป

สารบัญ

บทที่ 1	ความนำ	หน้า
	วัตถุประสงค์	1
	ขอบเขตและวิธีการวิจัย	2
	รายการตัวบ่งชี้ที่ใช้ศึกษา	3
	แบบสำรวจพฤติกรรม	4
	การทำกรณีศึกษา	4
	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	4
	การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวในระดับท้องถิ่น	5
	ระยะเวลาดำเนินการ	6
	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2	ผลการศึกษาสภาวะการณ่เด็กและเยาวชนจากตัวบ่งชี้	
	ด้านสุขภาพอนามัย	7
	โครงสร้างและบริการพื้นฐาน	7
	สภาวะการขาดอาหารและความแข็งแรงของร่างกาย	8
	สภาวะการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ	9
	ด้านการศึกษา	11
	โอกาสทางการศึกษาและสภาวะการออกกลางคัน	11
	ทรัพยากรการเรียนรู้	12
	ครู	14
	ด้านปัญหาสังคม	15
	สภาพแวดล้อมที่เอื้อ/ไม่เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก	15
	ปัจจัยรุนแรงร้าย	17
	อาชญากรรมโดยเด็กและเยาวชน	17
	สรุปสาระสำคัญจากตัวบ่งชี้	18

บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กและเยาวชน	
เด็กไกลวัด ไกลบ้าน	20
เด็กติดห้าง	21
เด็กกับแหล่งบันเทิงยุคใหม่	22
เด็กกับพฤติกรรมทางเพศ	23
เด็กกับรายได้-รายจ่ายต่อเดือน	24
เด็กกับการพนัน	25
สรุปสาระสำคัญจากแบบสำรวจ	26
 บทที่ 4 กรณีศึกษาคัดสรรและการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวในระดับท้องถิ่น	
กรณีทางลบ : ปัญหาเด็กวัยรุ่นในพื้นที่นครศรีธรรมราช	27
กรณีทางบวก : การใช้กีฬาต้านยาเสพติดที่นครปฐม	30
 บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
ข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาเด็กและเยาวชน	32
ข้อสรุปเกี่ยวกับวิธีการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้	32
ข้อเสนอแนะ	36
 ภาคผนวก	
ตารางแสดงข้อมูลจากตัวบ่งชี้	37
ตารางแสดงข้อมูลจากแบบสำรวจ	45
ตัวอย่างแบบสำรวจ	50

บทที่ 1

ความนำ

โดยที่ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดทำแผนการศึกษา ศาสนา ศิลป และวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2543 เพื่อให้เป็นแผนทางยุทธศาสตร์ (strategic plan) รองรับการนำสาระสำคัญจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ไปปฏิบัติ ทั้งนี้ ในแผนดังกล่าวมีการกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่จะต้องบรรลุอยู่หลายประการ อาทิเป้าหมายในการขยายโอกาสทางการศึกษา เป้าหมายด้านคุณภาพการศึกษา เป้าหมายด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน เป็นต้น

ในการนี้ เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว อีกทั้ง เป็นการขับเคลื่อนให้เกิดความตื่นตัวและการพัฒนาการทำงานด้านเด็กและเยาวชนและการปฏิรูปการศึกษาของหน่วยงานทั้งรัฐและเอกชนในแต่ละท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปูทางไปสู่การเสริมสร้างบทบาทที่ชัดเจนของหน่วยงานในท้องถิ่นที่จะมีพลังอำนาจในการดูแลเด็ก เยาวชน อย่างเบ็ดเสร็จมากยิ่งขึ้นต่อไป เช่นองค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นต้น ทีมประสานงานชุดโครงการวิจัยด้านการศึกษากับชุมชน ซึ่งปัจจุบันดูแลงานวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ให้แก่ สกว. รวมทั้งสิ้น 32 โครงการ ครอบคลุมพื้นที่วิจัยทั้งสิ้น 19 จังหวัด ได้มีเครือข่ายนักวิจัยในโครงการทั้งสิ้น 171 คน จากสถาบันราชภัฏ 13 แห่ง มหาวิทยาลัย 6 แห่ง และหน่วยงานอื่นๆ อีกกว่า 10 แห่ง และได้เห็นศักยภาพของเครือข่ายนักวิจัยและหน่วยงานในระดับพื้นที่ที่จะติดตามข้อมูลเชิงสำรวจเกี่ยวกับสถานะของเด็กและเยาวชนในแต่ละพื้นที่มาเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว จึงได้เสนอ “โครงการติดตามสภาพการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด” (Child Watch) ระยะนำร่อง 12 จังหวัดเพื่อขอการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทำการสำรวจสถานะการณ์เด็กและเยาวชนในระดับจังหวัด โดยอาศัยดัชนีคัดสรร (selected indicators) แบบสำรวจพฤติกรรมและกรณีศึกษาเพื่อศึกษาตลอดจนสภาพปัญหาการจัดการศึกษาและการพัฒนาเด็กและเยาวชนในแต่ละท้องถิ่น และในภาพรวมของประเทศ
2. เพื่อหาแนวทางผลักดันให้เกิดความเคลื่อนไหวในระดับจังหวัด หรือระดับภูมิภาค จากข้อมูลงานวิจัย และกระบวนการทำงานร่วมกันที่ยั่งยืนของสถาบันการศึกษา หน่วย

ราชการ องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรประชาชนในการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่นั้นๆ ต่อไป

3. เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายอันจะนำไปสู่การดำเนินการตามแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตและวิธีการวิจัย

1. งานวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 12 จังหวัด และอาศัยสถาบันราชภัฏเป็นฐานในการดำเนินการวิจัย โดยมีทีมวิจัยของสถาบันราชภัฏเข้าร่วมประมาณ 8 ทีม โดยแต่ละทีมจะรับผิดชอบการศึกษาและรวบรวมข้อมูลระดับจังหวัดตั้งแต่ 1-2 จังหวัด
2. งานวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสำรวจข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นวิธีการหลักในการวิจัย กับมีการทำกรณีศึกษาปฐมภูมิเสริมในประเด็นปัญหาเด็กและเยาวชนเฉพาะพื้นที่ที่มีความสำคัญ
3. สำหรับดัชนีที่ใช้ประเมินสถานะการณเด็กและเยาวชนในแต่ละพื้นที่นั้นแบ่งเป็นดัชนีพื้นฐาน (standard indicator) ที่ใช้ร่วมกันทุกจังหวัดกับดัชนีเฉพาะพื้นที่ (local indicator) ที่เกิดจากกระบวนการทำงานในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้เฉพาะในส่วนดัชนีพื้นฐานจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ อาทิ สถานะการณด้านสุขภาพอนามัย สถานะการณด้านการศึกษา และสถานะการณด้านปัญหาสังคมของเด็กและเยาวชน
4. สำหรับเกณฑ์การประเมินสถานะการณในแต่ละดัชนี กำหนดเป็นหลักเบื้องต้นว่าอาจวางเกณฑ์ได้ 3 แบบ คือ
 - เกณฑ์อิงกลุ่ม (norm – referenced criteria) เช่นอัตราส่วนต่างๆ ที่สามารถเปรียบเทียบได้ระหว่างจังหวัด ฯลฯ
 - เกณฑ์อิงเกณฑ์ (criterion – referenced criteria) เช่นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน น้าหนักส่วนสูงของเด็ก ฯลฯ
 - เกณฑ์อิงตนเอง (self - referenced criteria) เช่นแนวโน้มสถิติคดียาเสพติดในรอบ 3 ปี ฯลฯ
5. แหล่งข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่
 - สำนักงานการประถมศึกษา และสำนักงานสามัญศึกษาระดับจังหวัด
 - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
 - สำนักงานตำรวจภาคและจังหวัด
 - องค์กรพัฒนาเยาวชนในจังหวัด

รายการตัวบ่งชี้ที่ใช้ศึกษา

ตัวบ่งชี้ด้านสุขภาพอนามัย

1. ร้อยละของโรงเรียนที่ยังขาดระบบสาธารณสุขปลอดภัยพื้นฐาน
2. ร้อยละของเด็กที่ได้รับการอนามัยตามกำหนด
3. ร้อยละของเด็กนักเรียนที่ขาดอาหาร และเด็กที่ได้รับการอาหารกลางวัน
4. ร้อยละของเด็กที่ได้รับการนม
5. จำนวนงบประมาณค่าอาหารต่อหัวนักเรียน
6. จำนวนงบประมาณค่านมต่อหัวนักเรียน
7. ร้อยละของโรงเรียน/สถานศึกษาที่มีโครงการประกันอุบัติเหตุในโรงเรียน
8. ร้อยละของเด็กที่น้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์
9. ร้อยละของเด็กที่อยู่ในภาวะทุพโภชนาการ
10. ร้อยละของเด็กที่ป่วย/เสียชีวิตด้วยโรคชนิดต่างๆ
11. ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถจักรยานยนต์ และรถยนต์ เปรียบเทียบกับจำนวนเด็กและเยาวชนที่บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ทั้งหมด
12. ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่เสียชีวิตและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางรถจักรยานยนต์ เปรียบเทียบกับจำนวนเด็กและเยาวชนที่บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถจักรยานยนต์ทั้งหมด

ตัวบ่งชี้ด้านการศึกษา

1. ร้อยละของงบประมาณของ อบต. และอบจ. ที่ใช้ไปในโครงการ/กิจกรรมเพื่อเด็ก และเยาวชน และสัดส่วนของการใช้แต่ละประเภท
2. อัตราการขาดแคลนครูในบางสาขาในจังหวัด
3. อัตราส่วนครูต่อนักเรียน (แยกตามระดับชั้น)
4. ร้อยละของครูที่ยังไม่มีวุฒิทางการศึกษา/วุฒิปริญญาตรี
5. ร้อยละของสถานศึกษาที่มีอินเทอร์เน็ตใช้
6. ร้อยละของสถานศึกษาที่ขาดคู่มือวิทยุโทรศัพท์สำหรับติดตั้งอินเทอร์เน็ต
7. อัตราส่วนคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียน
8. งบประมาณห้องสมุดต่อหัวนักเรียน
9. จำนวนแหล่งเรียนรู้ต่อประชากรนักเรียนในจังหวัด
10. จำนวนครูกระทำคามผิดทางวินัยจำแนกตามประเภทของความผิดต่อจำนวนครูทั้งหมดในจังหวัด
11. จำนวนทุนการศึกษาต่อจำนวนนักเรียน

12. จำนวนเด็กที่ได้รับการศึกษาระดับต่างๆ
13. อัตราส่วนการเรียนรู้ต่อชั้น ม.4
14. อัตราส่วนการเรียนรู้ต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียน
15. ร้อยละของนักเรียนที่ออกกลางคันในระดับชั้นต่างๆ

ตัวบ่งชี้ด้านปัญหาสังคม

1. จำนวนการราโอเกาะ และสถานเริงรมย์/แหล่งค้าประเวณีต่อประชากรในจังหวัด และต่อพื้นที่จังหวัด
2. จำนวนพื้นที่สวน/ลานกีฬาสาธารณะต่อประชากรในเขตอำเภอเมือง
3. จำนวนแหล่งอบายมุขต่อประชากรในจังหวัด
4. จำนวนองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชนต่อประชากรในจังหวัด
5. จำนวนการหย่าร้างต่อจำนวนการจดทะเบียนสมรส
6. จำนวนหอพัก/อพาทเมนต์ต่อจำนวนนักเรียน/นักศึกษา
7. จำนวนเยาวชนผู้เสพ/ผู้ขายยาเสพติดต่อจำนวนเยาวชนอายุ 13-24 ปี
8. จำนวนคดีที่เยาวชนเป็นผู้ต้องหา

แบบสำรวจพฤติกรรม

แบบสอบถามซึ่งพัฒนาขึ้นเพื่อสำรวจพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในแต่ละจังหวัด (รายละเอียดปรากฏดังภาคผนวก 3)

การทำกรณีศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ให้ในแต่ละจังหวัดทำกรณีศึกษาปัญหาเฉพาะของแต่ละแห่ง เพื่อให้สามารถเจาะลึกถึงปัญหาเฉพาะของแต่ละจังหวัด หรือความต้องการเฉพาะของแต่ละจังหวัดเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในแต่ละจังหวัด

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้นักวิจัยจากสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น ได้แก่สถาบันราชภัฏ และหน่วยงานในจังหวัดเป็นเครือข่ายนักวิจัย โดยอาศัยนักวิจัยของสถาบันราชภัฏเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยย่อย โดยร่วมงานกับหน่วยงานหลักในพื้นที่ซึ่งอาจเข้าร่วมทีมวิจัยด้วย เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานตำรวจภาคและจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด NGO และกลุ่มองค์กรประชาชน เป็นต้น และมีผู้ประสานงานในระดับพื้นที่แต่ละจังหวัด ทั้งนี้ ในขณะนี้มีสถาบันราชภัฏที่แสดงความจำนงเข้าร่วมงานวิจัยแล้ว 16 แห่ง โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็นดังนี้

ระย่นำร่อง ดำเนินการผ่านทีมวิจัยที่มีความพร้อมในเบื้องต้น 8 ทีม คือ

1. ทีมลำปาง นำร่องในจังหวัดลำปาง ลำพูน
2. ทีมอุดรดิคต นำร่องในจังหวัดอุดรดิคต น่าน
3. ทีมมหาสารคาม นำร่องในจังหวัดมหาสารคาม
4. ทีมอุบลราชธานี นำร่องในจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
5. ทีมภูเก็ต นำร่องในจังหวัดภูเก็ต
6. ทีมนครศรีธรรมราช นำร่องในจังหวัดนครศรีธรรมราช
7. ทีมนครปฐม นำร่องในจังหวัดนครปฐม สมุทรสาคร
8. ทีมเพชรบุรีวิทยาลัย นำร่องในจังหวัดปทุมธานี

ทั้งนี้ โดยงานในระย่นำร่องจะมีงานสำคัญ 3 ลักษณะ คือ

- การทดลองเก็บข้อมูลตามกรอบดัชนีที่กำหนด
- การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิองค์กรที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อตรวจสอบดัชนีพื้นฐาน/เพิ่มเติมดัชนีเฉพาะพื้นที่
- การจัดกิจกรรมเสวนากับองค์กร/สื่อมวลชนในพื้นที่เพื่อเคลื่อนไหวและพัฒนากระบวนการทำงาน

การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวในระดับท้องถิ่น

1. การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวในลักษณะการจัดประชุมสัมมนา หรือการเสวนาชุมชนจะใช้สถาบันราชภัฏเป็นผู้ประสานงานในการจัด โดยเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เป็นแกนหลักในการเคลื่อนไหวในพื้นที่ หรือที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน ด้านเด็กและเยาวชน กลุ่มเยาวชน สื่อมวลชนในท้องถิ่น ฯลฯ
2. กลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วมกิจกรรมเคลื่อนไหว เพื่อนำไปใช้ผลักดันการทำงานของหน่วยงาน ได้แก่
 - สถานศึกษาและสำนักงานบริหารในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
 - สำนักงานสาธารณสุข และโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
 - สำนักงานตำรวจและสถานีตำรวจในพื้นที่
 - หน่วยงานในจังหวัด เช่น แรงงานจังหวัด ประชาสงเคราะห์จังหวัด
 - องค์กรพัฒนาเอกชน
 - สื่อมวลชนท้องถิ่น
 - องค์กรประชาชน เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มประชาสังคม ฯลฯ

ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะที่ 1 (ระยะนำร่อง) 6 เดือน (1 กรกฎาคม 2544 – 31 ธันวาคม 2544) ใน 8 จังหวัด

ระยะที่ 2 ระยะขยายผลการทำงานให้ครอบคลุม 76 จังหวัด

สำหรับการสนับสนุนภายใต้สัญญานี้เป็นการสนับสนุนการดำเนินงานเฉพาะระยะที่ 1

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้รับทราบถึงสภาวะการณ์ของเด็กและเยาวชนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งทางด้านสุขภาพ การศึกษา และปัญหาของเด็กและเยาวชน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการดำเนินงานตามแผน ทางยุทธศาสตร์ รองรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นอกจากนี้เป็นการ กระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวและการพัฒนาการทำงานด้านเด็กและเยาวชน และการปฏิรูปการศึกษา ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นการปูทางไปสู่การเสริมสร้าง บทบาทที่ชัดเจนของหน่วยงานในท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลเด็กและเยาวชน

บทที่ 2

ผลการศึกษาภาวะการณ์เด็กและเยาวชนจากตัวบ่งชี้

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวบ่งชี้ต่างๆ ในพื้นที่นำร่องทั้ง 12 จังหวัด ปรากฏผลซึ่งเรียบเรียงเป็นประเด็นสำคัญๆ ในด้านต่างๆ ได้ดังนี้

ด้านสุขภาพอนามัย

● โครงสร้างและบริการพื้นฐาน

ระบบสาธารณสุขปโภคพื้นฐาน (ระบบไฟฟ้าและ/หรือประปา)

ระบบสาธารณสุขปโภคเป็นสิ่งสำคัญ โรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาครมีระบบสาธารณสุขปโภคที่ไว้ให้บริการนักเรียนอย่างทั่วถึง แต่ก็ยังมีบางจังหวัดที่มีโรงเรียนเกือบทั้งหมดไม่มีระบบประปาจากส่วนกลางใช้คงใช้ระบบประปาน้ำฝนหรือน้ำบาดาลแทน ซึ่งยังไม่ได้มาตรฐาน เช่น จังหวัดอำนาจเจริญมีโรงเรียนที่ยังขาดระบบประปาจากส่วนกลางถึง 216 โรง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 82.76 สำหรับในเรื่องระบบไฟฟ้านั้นปัญหาเจ็ดว่าน้อยกว่ามาก จังหวัดส่วนใหญ่มีไฟฟ้าเข้าถึงโรงเรียน มีเพียงบางจังหวัดที่ยังขาดระบบไฟฟ้า เช่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ยังมีโรงเรียนที่ขาดไฟฟ้าจำนวน 71 แห่งจากทั้งหมด 840 แห่ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 9.28 และเฉพาะจังหวัดนครศรีธรรมราช มีโรงเรียนราวร้อยละ 4.57 ที่ขาดทั้งระบบประปาและไฟฟ้า

โครงสร้างและบริการพื้นฐาน

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
โรงเรียนที่ยังขาดระบบสาธารณสุขปโภคพื้นฐาน (ระบบไฟฟ้าและ/หรือประปา)	สูงสุด (ไฟ) นครศรีธรรมราช ร้อยละ 9.28 (น้ำ) อำนาจเจริญ ร้อยละ 82.76 ต่ำสุด (ไฟ) นครปฐม สมุทรสาคร ปทุมธานี มหาสารคาม และอำนาจเจริญ ร้อยละ 0 (น้ำ) สมุทรสาคร ร้อยละ 0	ไฟ ร้อยละ 0.18 น้ำ ร้อยละ 19.49

หมายเหตุ สาธารณูปโภคพื้นฐานไม่รวมจังหวัดอุดรดิตถ์ และน่าน

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

● **ภาวะการขาดอาหารและความแข็งแรงของร่างกาย**

การให้บริการอาหารกลางวันและนมโรงเรียน

จากการศึกษาสัดส่วนของเด็กนักเรียนที่ได้รับบริการอาหารกลางวันพบว่า จำนวนเด็กที่ได้รับอาหารโดยเฉลี่ยมีเพียงร้อยละ 30 เท่านั้น โดยจังหวัดที่สามารถให้บริการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนได้มากที่สุดคือ จังหวัดอุบลราชธานีซึ่งมีนักเรียนที่ได้รับอาหารถึงร้อยละ 84.81 ส่วนจังหวัดสมุทรสาครถือเป็นจังหวัดที่เด็กได้รับบริการอาหารกลางวันน้อยที่สุด นั่นคือ มีเพียงร้อยละ 12 เท่านั้นที่จะได้รับบริการอาหารกลางวัน

ในส่วนของการบริการนมโรงเรียนสภาวะการณ์ดีขึ้นเล็กน้อยกล่าวคือ จากดัชนีร้อยละของเด็กที่ได้รับบริการนมในแต่ละจังหวัดพบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนเกินกว่าครึ่งหนึ่งจะได้รับนมโรงเรียน โดยค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้นี้อยู่ที่ ร้อยละ 59.19 โดยจังหวัดที่ให้บริการได้ดีที่สุด คือ จังหวัดอำนาจเจริญ โดยมีเด็กได้รับบริการนมถึงร้อยละ 72.72 แต่ก็ยังมีหลายจังหวัดที่การให้บริการนมยังให้ได้ค่อนข้างน้อย เช่น จังหวัดอุบลราชธานี (ร้อยละ 3.61) ลำปาง (ร้อยละ 23.54) น่าน (ร้อยละ 32.26) เป็นต้น

การให้บริการอาหารกลางวันและนมโรงเรียน

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
1. จำนวนงบประมาณค่าอาหารและค่านมต่อหัวนักเรียน	<u>สูงสุด</u> (อาหาร) ทุกจังหวัด 6.00 บาท/คน (นม) น่าน 6.00 บาท/คน <u>ต่ำสุด</u> (อาหาร) อำนาจเจริญ 5.00 บาท/คน (นม) ทุกจังหวัด 5.00 บาท/คน	<u>อาหาร</u> 5.9 บาท/คน <u>นม</u> 5.1 บาท/คน
2. ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับบริการอาหารกลางวันและนม	<u>สูงสุด</u> (อาหาร) อุบลราชธานี ร้อยละ 84.81 (นม) อำนาจเจริญ ร้อยละ 72.72 <u>ต่ำสุด</u> (อาหาร) สมุทรสาคร ร้อยละ 11.82 (นม) อุบลราชธานี ร้อยละ 3.61	<u>อาหาร</u> ร้อยละ 25.40 <u>นม</u> ร้อยละ 59.15

หมายเหตุ งบประมาณอาหารไม่รวมจังหวัดอุดรดิตถ์ มหาสารคาม , ได้รับบริการอาหารไม่รวมจังหวัดอุดรดิตถ์ มหาสารคาม , ประกันอุบัติเหตุไม่รวมจังหวัดลำปาง อุดรดิตถ์ มหาสารคาม อำนาจเจริญ

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

ภาวะทุพโภชนาการและการมีน้ำหนัก/ส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์

นอกจากผลการสำรวจเรื่องการให้บริการอาหาร/นมของโรงเรียน และภาวะการมีขาดอาหารของนักเรียนในแต่ละจังหวัดนั้น เรายังพบปัญหาทุพโภชนาการและความสมบูรณ์แข็งแรงของเด็กโดยตัวบ่งชี้ร้อยละของเด็กที่อยู่ในภาวะทุพโภชนาการได้ชี้ให้เห็นว่า เด็กนักเรียนทั้งในระดับอนุบาลและประถมศึกษาจำนวนราวร้อยละ 6 ที่อยู่ในภาวะทุพโภชนาการ โดยจังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่มีเด็กที่อยู่ในภาวะทุพโภชนาการสูงสุดคือประมาณร้อยละ 30 แต่ในจังหวัดน่านและลำพูนมีจำนวนเด็กที่อยู่ในภาวะทุพโภชนาการต่ำสุด คือร้อยละ 2.63 และร้อยละ 4.94 ตามลำดับ ส่วนเด็กที่มีน้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์มีเฉลี่ยถึงร้อยละ 12-13 โดยจังหวัดปทุมธานีเป็นตัวอย่างจังหวัดที่มีเด็กที่มีน้ำหนัก/ส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์สูง ทั้งในระดับอนุบาลและประถมศึกษา รวมทั้งสิ้นกว่า 20,000 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 35 ของนักเรียนทั้งจังหวัด โดยจังหวัดที่มีจำนวนเด็กที่มีน้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์น้อยที่สุด คือ จังหวัดน่าน (ร้อยละ 1.55) นครปฐม (ร้อยละ 5.39) ตามลำดับ

ปัญหาการขาดอาหารและความแข็งแรง

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
ร้อยละของเด็กที่มีน้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์	<u>สูงสุด</u> (อนุบาล) ปทุมธานี ร้อยละ 35 (ประถม) ปทุมธานี ร้อยละ 35 <u>ต่ำสุด</u> (อนุบาล) น่าน ร้อยละ 1.55 (ประถม) นครปฐม ร้อยละ 5.39	<u>อนุบาล</u> ร้อยละ 13.57 <u>ประถม</u> ร้อยละ 12.12
ร้อยละของเด็กที่อยู่ในภาวะทุพโภชนาการ	<u>สูงสุด</u> (อนุบาล) อุบลราชธานี ร้อยละ 31.02 (ประถม) อุบลราชธานี ร้อยละ 29.10 <u>ต่ำสุด</u> (อนุบาล) น่าน ร้อยละ 2.63 (ประถม) ลำพูน ร้อยละ 4.94	<u>อนุบาล</u> ร้อยละ 6.05 <u>ประถม</u> ร้อยละ 6.50

หมายเหตุ น้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ไม่รวมจังหวัดอุดรธานี มหาสารคาม , ภาวะทุพโภชนาการไม่รวมจังหวัดลำปาง อุดรธานี มหาสารคาม ภูเก็ต

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

● ภาวะการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ

บาดเจ็บและการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ

สถิติตัวเลขจากการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทั้งทางรถยนต์และรถจักรยานยนต์มีความคลาดเคลื่อนสูงมากซึ่งเกิดจากปัญหาต่างๆ คือ

ความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลเองซึ่งมีการเก็บสถิติทั้งจากกองกำกับการตำรวจและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแต่ละจังหวัด โดยจังหวัดส่วนใหญ่พบว่ามีความแตกต่างกันของข้อมูลค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังมีความคลาดเคลื่อนอันเนื่องมาจากวิธีการวิเคราะห์ที่แตกต่างกันอีกด้วย ทำให้ข้อสรุปเรื่องการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทั้งทางรถยนต์และรถจักรยานยนต์มีความคลาดเคลื่อนอย่างสูง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าข้อมูลและวิธีวิเคราะห์จะมีความคลาดเคลื่อนอยู่ในระยะทดลองนี้ แต่ก็มีดัชนีที่น่าสนใจประการหนึ่งที่ได้ออกมาจากบางจังหวัด นั่นคือการเปรียบเทียบสัดส่วนเด็กและเยาวชนในกลุ่มอายุต่างๆ ที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทั้งทางรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ซึ่งในบางจังหวัดพบว่า เมื่อแบ่งกลุ่มเยาวชนเป็นกลุ่มอายุ 1-12 ปี 13-18 ปี และ 19-24 ปี จะพบว่าเด็กและเยาวชนในกลุ่มอายุ 2 กลุ่มแรกมีสัดส่วนสูงไม่น้อย เช่น กรณีจังหวัดปทุมธานีเมื่อเทียบสัดส่วนเด็กในกลุ่ม 3 อายุที่บาดเจ็บด้วยอุบัติเหตุจากทั้งทางรถยนต์และรถจักรยานยนต์ พบว่ามีสัดส่วนที่สูงอย่างน่ากลัว เช่น มีเด็กที่บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถจักรยานยนต์ในช่วงอายุ 0-12 ปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27 และ 23 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับจำนวนการบาดเจ็บและเสียชีวิตทั้งหมดในกลุ่มอายุ 0-24 ปี และในกรณีการบาดเจ็บและเสียชีวิตทางรถจักรยานยนต์มีสัดส่วนสูงเช่นกันคือ ร้อยละ 26 และ ร้อยละ 33 ตามลำดับ

บาดเจ็บและการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทั้งทางรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในจังหวัดปทุมธานี

	บาดเจ็บ/ตาย (คน)	บาดเจ็บ/ตาย		
		0-12 ปี	13-18 ปี	19-24 ปี
รถยนต์	328/82	88/19 (26.83%/23.17%)	25/3 (7.62%/3.66%)	215/60 (65.55%/73.17%)
รถจักรยานยนต์	317/57	82/19 (25.87%/33.33%)	60/2 (18.50%/3.51%)	175/36 (55.25%/63.16%)

โครงการประกันอุบัติเหตุ

สำหรับในเรื่องของโครงการประกันอุบัติเหตุให้นักเรียนนั้น เราพบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนในระดับมัธยมจะเข้าร่วมโครงการมากกว่านักเรียนในระดับประถมศึกษา โดยค่าเฉลี่ยของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 84 โดยที่จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดที่มีนักเรียนเข้าร่วมโครงการประกันอุบัติเหตุสูงสุดคือร้อยละ 100 และจังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีนักเรียนเข้าร่วมโครงการน้อยที่สุดคือร้อยละ 14.29 ส่วนในระดับประถมศึกษามีโรงเรียนที่เข้าร่วมเฉลี่ยประมาณร้อยละ 15.79 โดยที่จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดที่มีนักเรียนเข้าร่วมมากที่สุดคือร้อยละ 94.89 และจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีนักเรียนเข้าร่วมน้อยที่สุดคือร้อยละ 1.04

โครงการประกันอุบัติเหตุ

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
โครงการประกันอุบัติเหตุ	สูงสุด (ประถม) ปทุมธานี ร้อยละ 94.89 (มัธยม) ปทุมธานี ร้อยละ 100 ต่ำสุด (ประถม) นครศรีธรรมราช ร้อยละ 1.04 (มัธยม) ภูเก็ต ร้อยละ 14.29	ประถม ร้อยละ 15.79 มัธยม ร้อยละ 84.00

ด้านการศึกษา

● โอกาสทางการศึกษาและภาวะการออกกลางคัน

เรื่องโอกาสพื้นฐานในการศึกษานั้น ดัชนีอัตราส่วนการศึกษาต่อของนักเรียนได้แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันมีอัตราส่วนการศึกษาต่อในระดับที่ค่อนข้างสูงทั้งการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ (ม.4-6) และการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยการศึกษาต่อในสายสามัญ (ต่อม.4) นั้นมีค่าเฉลี่ยประมาณร้อยละ 80.29 ซึ่งจังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่มีอัตราการเรียนรู้ต่อสูงที่สุดคือร้อยละ 108.77 ส่วนจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีอัตราการเรียนรู้ต่ต่ำสุดคือร้อยละ 26.28 และการศึกษาต่ออุดมศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 79.27 โดยจังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีผู้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงที่สุดคือร้อยละ 88.58 และจังหวัดน่านเป็นจังหวัดที่มีผู้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษต่ำสุดคือร้อยละ 17.68

สำหรับในส่วนของดัชนีอัตราส่วนทุนการศึกษาต่อจำนวนนักเรียน พบว่าอัตราส่วนทุนการศึกษาต่อจำนวนนักเรียนแตกต่างกันเป็นอย่างมาก โดยในระดับประถมศึกษาแต่ละจังหวัดมีอัตราส่วนทุนต่อจำนวนนักเรียนเฉลี่ยประมาณ 1:101.31 ซึ่งจังหวัดที่มีอัตราส่วนทุนต่อจำนวนนักเรียนสูงที่สุด คือสมุทรสาครที่มีถึง 1:736 แต่ในขณะเดียวกันจังหวัดที่มีอัตราส่วนทุนต่อจำนวนนักเรียนต่ำที่สุดคืออุบลราชธานีที่มีเพียง 1:0.03 ส่วนในระดับมัธยมศึกษาแต่ละจังหวัดมีอัตราส่วนทุนต่อจำนวนนักเรียนเฉลี่ยประมาณ 1:26.62 โดยจังหวัดที่มีอัตราส่วนทุนต่อจำนวนนักเรียนสูงที่สุดคือ จังหวัดลำพูนที่มีอัตราส่วนทุนต่อนักเรียนถึง 1:189.85 และจังหวัดที่มีอัตราส่วนทุนต่อจำนวนนักเรียนต่ำที่สุด คือลำปางที่คิดเป็นสัดส่วนเงินทุนต่อจำนวนนักเรียนมีเพียง 1:0.36 เท่านั้น

ดัชนีร้อยละของนักเรียนที่ออกกลางคันในระดับชั้นต่างๆ พบว่าในระดับชั้นประถมศึกษามีร้อยละของนักเรียนที่ออกกลางคันเฉลี่ยร้อยละ 0.69 โดยที่จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนออกกลางคันมากที่สุดคือร้อยละ 3.08 และจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนออกกลางคันต่ำที่สุดคือร้อยละ 0.36 ส่วนในระดับชั้นมัศึกษามีจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันเฉลี่ยร้อยละ 3.05 โดยที่จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนออกกลางคันมากที่สุดคือร้อยละ 4.97 และจังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนออกกลางคันต่ำที่สุดคือร้อยละ 0.015

โอกาสพื้นฐานและการออกกลางคัน

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
อัตราส่วนการเรียนรู้ต่อของนักเรียน	<u>สูงสุด</u> (ต่อม.4) นครปฐม ร้อยละ 108.77 (ต่ออุดมศึกษา) ภูเก็ต ร้อยละ 88.58 <u>ต่ำสุด</u> (ต่อม.4) ลำพูน ร้อยละ 26.28 (ต่ออุดมศึกษา) น่าน ร้อยละ 17.68	<u>ต่อม.4</u> ร้อยละ 80.29 <u>ต่ออุดมศึกษา</u> ร้อยละ 79.27
อัตราส่วนทุนการศึกษาต่อจำนวนนักเรียน	<u>สูงสุด</u> (ป.1-ป.6) สมุทรสาคร 1:736 (ม.1-ม.6) ลำพูน 1:189.85 <u>ต่ำสุด</u> (ป.1-ป.6) อุบลราชธานี 1:0.03 (ม.1-ม.6) ลำปาง 1:0.36	<u>ป.1-ป.6</u> 1:101.31 <u>ม.1-ม.6</u> 1:26.62
ร้อยละของนักเรียนที่ออกกลางคันในระดับชั้นต่างๆ	<u>สูงสุด</u> (ป.1-ป.6) นครปฐม ร้อยละ 3.08 (ม.1-ม.6) นครปฐม ร้อยละ 4.97 <u>ต่ำสุด</u> (ป.1-ป.6) ลำพูน ร้อยละ 0.36 (ม.1-ม.6) ปทุมธานี ร้อยละ 0.015	<u>ป.1-ป.6</u> ร้อยละ 0.69 <u>ม.1-ม.6</u> ร้อยละ 3.05

หมายเหตุ การเรียนต่อของนักเรียนไม่รวมจังหวัดมหาสารคาม ลำปาง และอุดรดิตถ์ , ทุนการศึกษาไม่รวมจังหวัดน่าน อุดรดิตถ์ อำนาจเจริญ และมหาสารคาม , นักเรียนที่ออกกลางคันไม่รวมจังหวัดน่าน อุดรดิตถ์ อำนาจเจริญ ปทุมธานี และลำปาง

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

● ทรัพยากรการเรียนรู้

สิ่งที่จะช่วยสนับสนุนและเพิ่มโอกาสทางการศึกษานั้นไม่ว่าจะเป็นห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และอินเทอร์เน็ตล้วนเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ จากการสำรวจโดยใช้ดัชนีวัดในเรื่องงบประมาณ ห้องสมุดต่อหัวนักเรียน จำนวนแหล่งการเรียนรู้และการให้บริการอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษา พบว่า งบประมาณห้องสมุดต่อหัวของนักเรียนในระดับประถมศึกษามีค่าเฉลี่ยเพียงคนละ 28.14 บาท ส่วนในระดับมัธยมศึกษาเฉลี่ยคนละ 92.94 บาท โดยที่จังหวัดลำพูนและภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีงบประมาณห้องสมุดต่อหัวนักเรียนสูงที่สุดในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาคือ 54.17 บาท และ 157.05 บาท (ตามลำดับ) และจังหวัดสมุทรสาครและอุบลราชธานีมีงบประมาณในเรื่องห้องสมุดสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต่อคนเพียง 17.23 และ 55 บาท (ตามลำดับ)

สำหรับการให้บริการอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษานั้น โดยเฉลี่ยพบว่าโรงเรียนที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตในระดับประถมศึกษานั้นมีเพียงร้อยละ 8.39 เท่านั้น โดยจังหวัดสมุทรสาครเป็น

จังหวัดที่มีการให้บริการอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษาสูงที่สุดคือร้อยละ 17.43 แต่ในจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีการให้บริการอินเทอร์เน็ตต่ำที่สุดคือร้อยละ 0.68 ส่วนในระดับมัธยมศึกษาสถานศึกษาส่วนใหญ่มีอินเทอร์เน็ตใช้มากขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 64.70 โดยจังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีสถานศึกษาที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตในระดับมัธยมศึกษาสูงที่สุดคือร้อยละ 93.24 เมื่อเทียบกับจังหวัดลำปางที่มีร้อยละของจำนวนสถานศึกษาที่ให้บริการเพียง 23.23 เท่านั้น

สำหรับจำนวนแหล่งเรียนรู้ต่อประชากรนักเรียนในจังหวัดพบว่า โดยเฉลี่ยแต่ละจังหวัดจะมีจำนวนแหล่งเรียนรู้ต่อประชากรนักเรียนประมาณ 1:217.80 ซึ่งจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีจำนวนแหล่งเรียนรู้ต่อประชากรนักเรียนในจังหวัดสูงที่สุดคือ 1:70 และจังหวัดภูเก็ตจะเป็นจังหวัดที่มีจำนวนแหล่งเรียนรู้ต่อประชากรนักเรียนในจังหวัดต่ำที่สุดคือ 1:476.5

อินเทอร์เน็ต/ห้องสมุด/แหล่งเรียนรู้

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
ร้อยละของสถานศึกษาที่มีอินเทอร์เน็ตใช้	<u>สูงสุด</u> (ประถม) สมุทรสาคร ร้อยละ 17.43 (มัธยม) ภูเก็ต ร้อยละ 93.24 <u>ต่ำสุด</u> (ประถม) ลำพูน ร้อยละ 0.68 (มัธยม) ลำปาง ร้อยละ 23.23	<u>ประถม</u> ร้อยละ 8.39 <u>มัธยม</u> ร้อยละ 64.70
งบประมาณห้องสมุดต่อหัวนักเรียน	<u>สูงสุด</u> (ประถม) ลำพูน 54.17 บาท/หัว (มัธยม) ภูเก็ต 157.05 บาท/หัว <u>ต่ำสุด</u> (ประถม) สมุทรสาคร 17.23 บาท/หัว (มัธยม) อุบลราชธานี 55 บาท/หัว	<u>ประถม</u> 28.14 บาท/หัว <u>มัธยม</u> 92.945 บาท/หัว
จำนวนแหล่งเรียนรู้ต่อประชากรนักเรียนในจังหวัด	<u>สูงสุด</u> ลำพูน 1:70 <u>ต่ำสุด</u> ภูเก็ต 1:476.5	1:217.80

หมายเหตุ สถานศึกษาที่มีอินเทอร์เน็ตไม่รวมจังหวัดลำปาง ลำพูน อุตรดิตถ์ น่าน และมหาสารคาม , งบประมาณห้องสมุดต่อหัวไม่รวมจังหวัดลำปาง ลำพูน อุตรดิตถ์ และมหาสารคาม , แหล่งเรียนรู้ไม่รวมจังหวัดน่าน อุตรดิตถ์ ลำปาง นครปฐม มหาสารคาม และสมุทรสาคร

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

- ครู

ครูถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการศึกษา โดยเรื่องที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับครูในครั้งนี้จะเป็นเรื่องอัตราส่วนจำนวนครูต่อจำนวนนักเรียน , อัตราการขาดแคลนครูและร้อยละของครูที่ยังไม่มีวุฒิปริญญาตรี โดยผลการสำรวจตามดัชนีดังกล่าวนี้พบว่า

ดัชนีอัตราส่วนครูต่อนักเรียน พบว่าเฉลี่ยทั้งประเทศครู 1 คนต้องรับผิดชอบนักเรียนประมาณ 23 คนในระดับประถมศึกษา และครู 1 คนต้องรับผิดชอบนักเรียนประมาณ 21 คนในระดับมัธยมศึกษา แต่มีในจังหวัดปทุมธานีครู 1 คนต้องรับผิดชอบนักเรียนมากถึง 26 คนในระดับประถมศึกษา และจังหวัดสมุทรสาครครู 1 คนรับผิดชอบนักเรียน 25 คนในระดับมัธยมศึกษา โดยที่จังหวัดนครศรีธรรมราชครู 1 คนรับผิดชอบนักเรียน 13 คน(ระดับประถมศึกษา) และ 18 คน(ระดับมัธยมศึกษา) ซึ่งถือว่ามีจำนวนนักเรียนน้อยสุด

อัตราการขาดแคลนครูในบางสาขานั้น ภาพรวมของแต่ละจังหวัดพบว่า จำนวนครูขาดแคลนในระดับประถมศึกษาเฉลี่ย 698 คน และในระดับมัธยมศึกษาเฉลี่ย 144 คน โดยจังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่มีอัตราการขาดครูทั้งในระดับประถมศึกษาและมัศึกษามากที่สุดคือ 2,094 คนและ 420 คน ตามลำดับ ส่วนในจังหวัดอำนาจเจริญไม่มีอัตราการขาดแคลนครูในระดับประถมศึกษา และจังหวัดลำพูนไม่มีอัตราการขาดแคลนครูในระดับมัธยมศึกษา ด้วยเช่นกัน

ดัชนีร้อยละของครูที่ยังไม่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีพบว่าในปัจจุบันมีครูอีกจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งถ้าหากเฉลี่ยทั่วประเทศประมาณร้อยละ 9.39 ในระดับประถมศึกษาและร้อยละ 3.32 ในระดับมัธยมศึกษา โดยจังหวัดอำนาจเจริญมีครูที่ยังไม่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีที่สอนอยู่ในระดับประถมศึกษาถึงร้อยละ 21.28 และจังหวัดนครปฐมมีครูที่ยังไม่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีที่สอนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาอีกร้อยละ 12.45 ส่วนจังหวัดลำปางมีครูที่ยังไม่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีที่สอนอยู่ในระดับประถมศึกษาร้อยละ 2.16 และจังหวัดลำพูนมีครูที่ยังไม่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีที่สอนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาอีกร้อยละ 1.59 ซึ่งถือว่ามีจำนวนน้อยที่สุด

ครู

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
1. อัตราส่วนครูต่อนักเรียน	<u>สูงสุด</u> (ประถม) ปทุมธานี 1:26.35 (มัธยม) สมุทรสาคร 1:25 <u>ต่ำสุด</u> (ประถม) นครศรีธรรมราช 1:12.82 (มัธยม) นครศรีธรรมราช 1:17.78	<u>ประถม</u> 1:23 <u>มัธยม</u> 1:20.56
2. อัตราการขาดแคลนครูในบางสาขา	<u>สูงสุด</u> (ประถม) อุบลราชธานี 2,094 คน (มัธยม) อุบลราชธานี 420 คน <u>ต่ำสุด</u> (ประถม) อำนาจเจริญ 0 คน (มัธยม) ลำพูน 0 คน	<u>ประถม</u> 698 คน <u>มัธยม</u> 144 คน
3. ร้อยละของครูที่ยังไม่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี	<u>สูงสุด</u> (ประถม) อำนาจเจริญ ร้อยละ 21.28 (มัธยม) นครปฐม ร้อยละ 12.45 <u>ต่ำสุด</u> (ประถม) ลำปาง ร้อยละ 2.16 (มัธยม) ลำพูน ร้อยละ 1.59	<u>ประถม</u> ร้อยละ 9.39 <u>มัธยม</u> ร้อยละ 3.32

หมายเหตุ อัตราส่วนครูต่อนักเรียนไม่รวมจังหวัดอุดรดิตถ์ น่าน และมหาสารคาม , ครูขาดแคลนไม่รวมจังหวัดมหาสารคาม และอุดรดิตถ์, จำนวนครูต่อนักเรียนและครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่รวมจังหวัดลำปาง ลำพูน อุดรดิตถ์ และมหาสารคาม

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

ด้านปัญหาสังคม

- สภาพแวดล้อมที่เอื้อ/ไม่เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก

พื้นที่เรณิรมย์บ่มเพาะให้เด็กใจแตกเร็วขึ้น เด็กของเราถูกห้อมล้อมด้วยพื้นที่เรณิรมย์ที่ทำให้ใจแตกหรือหันเหชีวิตไปในทางเลื่อมมากขึ้นจำนวนคาราโอเกะและสถานเรณิรมย์/แหล่งค้าประเวณีในแต่ละจังหวัดซึ่งถือเป็นดัชนีชี้วัดปัญหาสังคมโดยในการสำรวจครั้งนี้ พบว่า จังหวัดที่ทำการสำรวจนั้นจะมีจำนวนคาราโอเกะ สถานเรณิรมย์และแหล่งค้าประเวณีโดยรวมเฉลี่ย 221 แห่งซึ่งส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในเขตอำเภอเมือง และเมื่อเทียบเป็นอัตราส่วนต่อจำนวนพื้นที่ของจังหวัดพบว่า ในบรรดาจังหวัดที่ศึกษาในช่วงนาร่อง 12 จังหวัด จังหวัดภูเก็ตมีความหนาแน่นของสถานเรณิรมย์มากที่สุดคือ 1 แห่งต่อทุกๆ 1 ตารางกิโลเมตร

การจัดพื้นที่ดีๆ หรือกิจกรรมดีๆ ให้เด็กทำมีน้อยกว่ามาก ส่วนจำนวนพื้นที่สวนสาธารณะ/ลานกีฬาในเขตอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัดนั้นโดยเฉลี่ยจะมีสวนสาธารณะ/ลานกีฬาประมาณ 26

แห่ง โดยจังหวัดที่มีจำนวนสวนสาธารณะ/ลานกีฬามากที่สุดคือ จังหวัดนครศรีธรรมราชรวมทั้งสิ้น 731 แห่งและต่ำสุดคือลำปางจำนวน 7 แห่ง

องค์กรที่ดูแลและรณรงค์เรื่องปัญหาเด็กยังมีไม่พอส่วนดัชนีจำนวนองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชนที่ปรากฏจากการสำรวจในระยะนำร่อง 12 จังหวัดพบว่าโดยทั่วไป ในจังหวัดหนึ่งๆ จะมีจำนวนองค์กรเอกชนที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชนเพียง 10 แห่งเท่านั้น โดยจังหวัดนครปฐมถือเป็นจังหวัดที่มีจำนวนหน่วยงานที่ดูแลงานด้านนี้มากที่สุดคือ 127 แห่ง และจังหวัดปทุมธานีมีน้อยที่สุดคือมีเพียง 3 แห่งเท่านั้น และเมื่อกำหนดเทียบสัดส่วนกับจำนวนเด็กและเยาวชนในจังหวัดพบว่า องค์กรพัฒนาเอกชน 1 แห่งต้องดูแลเด็กถึงกว่า 2 แสนคน

พื้นที่ไม่ดีต่อพื้นที่ดี

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
จำนวนคาราโอเกะและสถาน เรียงรมย์/แหล่งค้าประเวณีใน แต่ละจังหวัด	<u>สูงสุด</u> นครศรีธรรมราช 1,269 แห่ง <u>ต่ำสุด</u> น่าน 6 แห่ง	221 แห่ง
จำนวนคาราโอเกะและสถาน เรียงรมย์/แหล่งค้าประเวณีต่อ พื้นที่	<u>สูงสุด</u> ภูเก็ต 1:0.94 ตร.กม. <u>ต่ำสุด</u> น่าน 1:1,912 ตร.กม.	1:10.03 ตร.กม.
จำนวนพื้นที่สวนสาธารณะ/ลาน กีฬาในเขตอำเภอเมือง	<u>สูงสุด</u> นครศรีธรรมราช 731 แห่ง <u>ต่ำสุด</u> ลำปาง 7 แห่ง	26 แห่ง
จำนวนพื้นที่สวนสาธารณะ/ลาน กีฬาต่อพื้นที่	<u>สูงสุด</u> นครศรีธรรมราช 1:0.79 ตร.กม. <u>ต่ำสุด</u> ลำปาง 1:1,790 ตร.กม.	1 : 27.21 ตร.กม.
จำนวนองค์กรพัฒนาเอกชนที่ ทำงานด้านเด็กและเยาวชน	<u>สูงสุด</u> นครปฐม 127 แห่ง <u>ต่ำสุด</u> ปทุมธานี 3 แห่ง	10 แห่ง

หมายเหตุ ตัวเลขจำนวนคาราโอเกะและสถานเรียงรมย์ไม่รวมจังหวัดมหาสารคาม และอุดรดิตถ์ , จำนวนองค์กรพัฒนาเอกชนไม่รวม จังหวัดมหาสารคาม น่าน และอุดรดิตถ์

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

- **ปัจจัยรุมเร้า**

ภาวะบ้านแตกรุมเร้า ชีวิตอิสระยั่วเย้า เด็กของเราเผชิญภาวะบ้านแตกสาแหรกขาดที่นำไปสู่ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนมากขึ้น ดัชนีอัตราส่วนจำนวนการหย่าร้างต่อจำนวนการจดทะเบียนสมรส พบว่าจังหวัดอำนาจเจริญมีสถิติการหย่าร้างสูงสุดถึง 1 : 6.37 โดยที่ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนจำนวนการหย่าร้างต่อจำนวนการจดทะเบียนของแต่ละจังหวัดพบว่ามีสูงถึง 1 : 4.73

เด็กต่างจังหวัดที่เข้ามาศึกษาต่อในเมืองใช้ชีวิตอิสระมากขึ้น การใช้ชีวิตอยู่ตามหอพักกลายเป็นเรื่องปกติของนักศึกษาในปัจจุบัน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากดัชนีอัตราส่วนจำนวนหอพัก/อพาทเมนต์ต่อจำนวนนักเรียน/นักศึกษาพบว่าจังหวัดลำปางมีหอพักเอกชนในเขตอำเภอเมืองสระพร้าวขึ้นรองรับนักศึกษามากที่สุด คืออัตราส่วนหอพักต่อจำนวนนักศึกษาเท่ากับ 1:21 เท่านั้น ในขณะที่จังหวัดอำนาจเจริญมีอัตราส่วนต่ำสุดคือ หอพัก/อพาทเมนต์ 1 แห่งต่อจำนวนนักศึกษาถึง 10,342 คน

ปัจจัยรุมเร้า/ปัจจัยยั่วเย้า

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
1. อัตราส่วนจำนวนการหย่าร้างต่อจำนวนการจดทะเบียนสมรส	<u>สูงสุด</u> อำนาจเจริญ 1:6.37 <u>ต่ำสุด</u> ลำปาง 1:1.63	1 : 4.73
2. อัตราส่วนจำนวนหอพัก/อพาทเมนต์ต่อจำนวนนักเรียน/นักศึกษา	<u>สูงสุด</u> อำนาจเจริญ 1:10,342 คน <u>ต่ำสุด</u> ลำปาง 1:21 คน	1 : 155 คน

- **อาชญากรรมโดยเด็กและเยาวชน**

เด็กของเราตกเป็นผู้ต้องหาเพิ่มขึ้น ดัชนีจำนวนคดีอาชญากรรมที่มีเยาวชนเป็นผู้ต้องหาต่อจำนวนเยาวชนทั้งจังหวัด พบว่าจังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีคดีอาชญากรรมโดยมีเยาวชนเป็นผู้ต้องหาสูงถึงร้อยละ 2.54 ซึ่งโดยเฉลี่ยทั่วประเทศอยู่ที่ร้อยละ 0.31

ปัญหาอาชญากรรมเยาวชน

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
จำนวนคดีอาชญากรรมที่มีเยาวชนเป็นผู้ต้องหาต่อจำนวนเยาวชนอายุ 13-24 ปี	<u>สูงสุด</u> สมุทรสาคร ร้อยละ 2.54 <u>ต่ำสุด</u> นครปฐม ร้อยละ 0.05	ร้อยละ 0.31

หมายเหตุ จำนวนคดีอาชญากรรมไม่รวมจังหวัดภูเก็ต มหาสารคาม อุตรดิตถ์ และน่าน

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

สรุปสาระสำคัญจากตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้บางรายการจากโครงการ Child Watch

ตัวบ่งชี้	พิสัย	ค่ากลาง
1) ร้อยละของเด็กที่มีน้ำหนัก/ส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์	<u>อนุบาล</u> 4.03 – 31.02 <u>ประถม</u> 4.01 – 35.33	14.29 10.73
2) อัตราครูที่ขาดแคลน	59 – 2,094	698
3) ร้อยละของโรงเรียนที่มีอินเทอร์เน็ตใช้	<u>ประถม</u> 0.68 – 17.43 <u>มัธยม</u> 23.23 – 93.24	8.39 64.70
4) อัตราส่วนคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียน	<u>ประถม</u> 1:29 – 1:248 <u>มัธยม</u> 1:16 – 1:105	1:98 1:24
5) งบประมาณต่อคนต่อนักเรียน	<u>ประถม</u> 17.23 – 54.17 <u>มัธยม</u> 55.00 – 157.05	28.14 92.95
6) อัตราการศึกษาต่อ	<u>ม.3/ม.4</u> 26.28 – 108.77 <u>ม.6/อุดมศึกษา</u> 17.68 – 88.58	80.29 79.27
7) จำนวนคาราโอเกะ/สถานเริงรมย์/แหล่งค้าประเวณีในเขตอำเภอเมือง	6 – 1,269	221
8) จำนวนสวนสาธารณะ/ลานกีฬาในเขตอำเภอเมือง	7 – 731	26
9) จำนวน NGO ที่ทำงานด้านเด็ก	3 – 127	10
10) อัตราส่วนการหย่าร้างต่อการจดทะเบียนสมรส	1:1.63 – 1:6.37	1:4.73
11) จำนวนหอพักในเขตอำเภอเมือง		69

12) ร้อยละของเยาวชน 0-24 ปี ที่เสียชีวิตจาก อุบัติเหตุจากรยานยนต์ เปรียบเทียบ ระหว่างกลุ่ม 19-24 ปี กับกลุ่ม 0-18 ปี	8 – 530 63:37 – 43:57	55:45
--	------------------------------	-------

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กและเยาวชน

● เด็กไกลวัด ไกลบ้าน

ไกลวัด ไกลบ้าน พฤติกรรมของเยาวชนในระยะเวลา 1 เดือนพบว่า เยาวชนประมาณร้อยละ 45 ไม่เคยทำบุญตักบาตร และร้อยละ 65 ไม่เคยไปฟังเทศน์เลย โดยที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เยาวชนเกือบร้อยละ 50 ของเยาวชนทั้งจังหวัดไม่เคยตักบาตรในรอบ 1 เดือน ส่วนเยาวชนในจังหวัดนครปฐมจำนวนมากถึงร้อยละ 65.7 ไม่เคยได้ฟังเทศน์ตลอดระยะเวลา 1 เดือนเช่นกัน ที่สำคัญคือเด็กวัยรุ่นไทยใช้เวลาอยู่กับครอบครัวคือพ่อแม่พี่น้องน้อย คือมีถึงประมาณร้อยละ 40 ที่ระบุว่าตนไม่เคยไปเที่ยวกับพ่อแม่พี่น้องเลยในรอบ 1 เดือน

เด็กไทยไกลวัด-ไกลบ้าน

ดัชนี	ร้อยละของผู้ที่ตอบแบบสำรวจ		
	ไม่เคย	1-5 ครั้ง	6 ครั้งขึ้นไป
1. ตักบาตร	สูงสุด นครศรีธรรมราช (48.4%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (33%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (40.5%)	สูงสุด อำนาจเจริญ (56.2%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (36.1%) ค่ากลาง มหาสารคาม (48%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (15.5%) ต่ำสุด มหาสารคาม (9.7%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (10.7%)
2. ฟังเทศน์	สูงสุด นครปฐม (65.7%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (48%) ค่ากลาง มหาสารคาม (48.8%)	สูงสุด อำนาจเจริญ (47.8%) ต่ำสุด นครปฐม (31.5%) ค่ากลาง นครศรีธรรมราช (39.8%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (12.2%) ต่ำสุด นครปฐม (2.8%) ค่ากลาง มหาสารคาม (4%)
3. ไปเที่ยวกับพ่อแม่พี่น้อง	สูงสุด อุบลราชธานี (40.9%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (10.4%) ค่ากลาง นครปฐม (39.2%)	สูงสุด อำนาจเจริญ (54.4%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (40.7%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (51.8%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (49%) ต่ำสุด มหาสารคาม (3.9%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (7.4%)

หมายเหตุ การสำรวจนี้รวบรวมในจังหวัดนครปฐม นครศรีธรรมราช อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมหาสารคาม

แต่เด็กยังชอบเล่นกีฬาและเข้าห้องสมุด กีฬาถือเป็นกิจกรรมที่เยาวชนนิยมทำกันมากที่สุด เพราะในรอบ 1 สัปดาห์เยาวชนโดยเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 60 จะเล่นกีฬา ตัวอย่างเช่น เยาวชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความถี่ในการเล่นกีฬาสูงถึงร้อยละ 90 ต่อการเล่นกีฬาใน 1 สัปดาห์ เมื่อคำนวณสัดส่วนเยาวชนที่เล่นกีฬาต่อเยาวชนที่ไม่เล่นกีฬาใน 1 สัปดาห์จะได้เป็น 4 : 1 คน ส่วนการเข้าห้องสมุดถือเป็นกิจกรรมที่เยาวชนให้ความสนใจไม่น้อยไปกว่าการเล่นกีฬา เนื่องจากเยาวชน

กว่าร้อยละ 80 จะใช้เวลาอยู่ในห้องสมุด เช่นในจังหวัดนครศรีธรรมราชเยาวชนจะใช้เวลาเข้าในห้องสมุดมากกว่า 2 ครั้งต่อสัปดาห์

เด็กยังชอบเล่นกีฬา-เข้าห้องสมุด

ดัชนี	ร้อยละของผู้ที่ตอบแบบสำรวจ		
	ไม่เคย	1-5 ครั้ง	6 ครั้งขึ้นไป
1. เข้าห้องสมุด	สูงสุด อุบลราชธานี (19.3%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (8.6%) ค่ากลาง นครปฐม (16.3%)	สูงสุด อุบลราชธานี (50.7%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (25.6%) ค่ากลาง มหาสารคาม (46.5%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (65.8%) ต่ำสุด อุบลราชธานี (30%) ค่ากลาง มหาสารคาม (36.5%)
2. เล่นกีฬา	สูงสุด นครปฐม (42.4%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (8.4%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (28.3%)	สูงสุด อำนาจเจริญ (40.2%) ต่ำสุด มหาสารคาม (28.1%) ค่ากลาง นครปฐม (31.1%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (61%) ต่ำสุด นครปฐม (26.5%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (31.9%)

หมายเหตุ การสำรวจนี้รวบรวมในจังหวัดนครปฐม นครศรีธรรมราช อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมหาสารคาม

● เด็กติดห้าง

เด็กติดห้าง ส่วนกลุ่มพฤติกรรมของเยาวชนที่น่าสนใจและควรติดตามคือ พฤติกรรมการใช้เวลาในการเดินห้าง ดูหนัง และทานอาหารประเภท **Fast Food** โดยพฤติกรรมเหล่านี้เยาวชนจำนวนมากกว่าร้อยละ 60 ต่างถือว่าพฤติกรรมเหล่านี้เป็นกิจวัตรประจำสัปดาห์ เพราะค่าเฉลี่ยของความถี่ในการทำพฤติกรรมเหล่านี้อยู่ที่ 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ตัวอย่างเช่น เยาวชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 มีพฤติกรรมเดินห้าง ทานอาหาร Fast Food ดูหนัง และเกี่ยวกับแฟนอย่างน้อย 2 ครั้งต่อสัปดาห์ขึ้นไป ส่วนเยาวชนที่เหลือไม่ถึงร้อยละ 10 ของเยาวชนทั้งจังหวัดที่ไม่เคยเดินห้าง มีแค่ร้อยละ 5.2 ไม่เคยทานอาหาร Fast Food และเพียงประมาณร้อยละ 8.8 ไม่เคยดูหนังเลยในรอบ 1 เดือน

เด็กยุคบริโภคนิยม

ดัชนี	ร้อยละของผู้ที่ตอบแบบสำรวจ		
	ไม่เคย	1-5 ครั้ง	6 ครั้งขึ้นไป
1. กินอาหารจานด่วน	สูงสุด อำนาจเจริญ (60.7%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (5.2%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (56.9%)	สูงสุด นครปฐม (43.5%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (29.3%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (31.3%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (65.5%) ต่ำสุด มหาสารคาม (5.8%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (8%)
2. เดินห้าง	สูงสุด มหาสารคาม (41.5%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (1.8%) ค่ากลาง นครปฐม (23.2%)	สูงสุด นครปฐม (60%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (29.3%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (51.1%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (68.9%) ต่ำสุด มหาสารคาม (7.1%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (22%)
3. ซื้อเครื่องสำอางบำรุงผิว	สูงสุด นครปฐม (49.7%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (18.8%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (29.3%)	สูงสุด อำนาจเจริญ (65.7%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (41.2%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (61.1%)	สูงสุด อุบลราชธานี (68%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (5%) ค่ากลาง มหาสารคาม (53%)
4. ซื้อเสื้อผ้า	สูงสุด นครปฐม (37.2%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (9.8%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (30.1%)	สูงสุด มหาสารคาม (66.4%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (41.8%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (61.7%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (48.5%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (6.8%) ค่ากลาง มหาสารคาม (8.9%)

หมายเหตุ การสำรวจนี้รวบรวมในจังหวัดนครปฐม นครศรีธรรมราช อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมหาสารคาม

● เด็กกับแหล่งบันเทิงยุคใหม่

นอกจากกลุ่มพฤติกรรมดังกล่าวแล้วนั้น ยังมีพฤติกรรมที่เยาวชนให้ความสำคัญและสนใจพอๆ กันอีก นั่นคือพฤติกรรมการซื้อขายสินค้าประเภทเสื้อผ้า เครื่องสำอางบำรุงผิว หรือจะเป็นการเข้าร้าน Internet และการเช่าวิดีโอมาดู โดยความถี่พฤติกรรมของเยาวชนในกลุ่มนี้ จากการสำรวจพบว่าเยาวชนมีพฤติกรรมเหล่านี้โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ส่วนกิจกรรมประเภทการเล่นตู้เกมส์ และการซื้อหนังสือการ์ตูนมาอ่านนั้น จากการสำรวจพบว่าเยาวชนประมาณร้อยละ 70 ไม่เคยซื้อหนังสือการ์ตูนหรือเล่นเกมส์จากตู้เลย แต่บางจังหวัดกลับมาตัวเลขสูงจนน่าตกใจเช่น เยาวชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชกว่าร้อยละ 50 จะเล่นเกมส์หรือซื้อหนังสือการ์ตูนมาอ่านประมาณ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์

แหล่งบันเทิงเด็กไทย

ดัชนี	ร้อยละของผู้ที่ตอบแบบสำรวจ		
	ไม่เคย	1-5 ครั้ง	6 ครั้งขึ้นไป
1. เข้าร้าน Internet	สูงสุด อำนาจเจริญ (53.8%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (19.9%) ค่ากลาง นครปฐม (46.6%)	สูงสุด นครปฐม (39.7%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (31.5%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (35.8%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (53.5%) ต่ำสุด อุบลราชธานี (13%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (14.7%)
2. เข้าวีดิโอมาดูล	สูงสุด อุบลราชธานี (63.1%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (19.4%) ค่ากลาง นครปฐม (61.2%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (34.8%) ต่ำสุด มหาสารคาม (27%) ค่ากลาง นครปฐม (29%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (45.8%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (6.9%) ค่ากลาง มหาสารคาม (9.2%)
3. ซื้อการ์ตูนมาอ่าน	สูงสุด อำนาจเจริญ (73.6%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (36.3%) ค่ากลาง นครปฐม (70.8%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (30.7%) ต่ำสุด มหาสารคาม (22.7%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (15.6%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (32.9%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (2.9%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (5.1%)
4. เล่นตู้เกมส์	สูงสุด อำนาจเจริญ (77.4%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (47.2%) ค่ากลาง นครปฐม (70%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (24.6%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (12.4%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (15.6%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (28.2%) ต่ำสุด มหาสารคาม (5.9%) ค่ากลาง นครปฐม (9%)
5. ดูหนัง	สูงสุด นครปฐม (54.3%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (8.8%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (36.4%)	สูงสุด มหาสารคาม (55.3%) ต่ำสุด นครปฐม (35%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (43.2%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (48.1%) ต่ำสุด นครปฐม (10.7%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (13.8%)
6. เทียวผับ/คิสโก้เทค	สูงสุด นครปฐม (83.92%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (58.1%) ค่ากลาง มหาสารคาม (81.7%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (25.9%) ต่ำสุด มหาสารคาม (9.8%) ค่ากลาง นครปฐม (13.8%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (16%) ต่ำสุด มหาสารคาม (1%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (3.6%)

● เด็กกับพฤติกรรมทางเพศ

สำหรับพฤติกรรมของเยาวชนที่น่าเป็นห่วงคือ การเที่ยวผับ/คิสโก้เทค และการมีเพศสัมพันธ์ของเยาวชน จากการสำรวจพบว่าค่าความถี่เฉลี่ยของการเที่ยวผับ/คิสโก้เทค และการมีเพศสัมพันธ์อยู่ในระดับ 0.67 และ 0.45 ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่า เยาวชนจะมีอัตราการใช้ยาคุมและการมีเพศสัมพันธ์โดยเฉลี่ย 1 คู่ต่อสัปดาห์

พฤติกรรมทางเพศ

ดัชนี	ร้อยละของผู้ที่ตอบแบบสำรวจ		
	ไม่เคย	1-5 ครั้ง	6 ครั้งขึ้นไป
1. จู๋กับแฟน	สูงสุด อำนาจเจริญ (75.1%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (28.9%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (68%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (32%) ต่ำสุด นครปฐม (14.7%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (17.7%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (39.2%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (9.9%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (14.2%)
2. มีเพศสัมพันธ์	สูงสุด อำนาจเจริญ (92.3%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (76.6%) ค่ากลาง นครปฐม (87.8%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (13.2%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (5.7%) ค่ากลาง มหาสารคาม (7%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (10.3%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (2%) ค่ากลาง มหาสารคาม (3.3%)

หมายเหตุ การสำรวจนี้รวบรวมในจังหวัดนครปฐม นครศรีธรรมราช อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมหาสารคาม

• เด็กกับรายได้-รายจ่ายต่อเดือน

และยิ่งในปัจจุบันบทบาทของเทคโนโลยีได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตมากขึ้นเยาวชนต่างก็ให้ความสำคัญและเต็มใจก้าวเข้าสู่ความเจริญนั้น โทรศัพท์เคลื่อนที่ก็เป็นอีกหนึ่งความทันสมัยที่เยาวชนสนใจและต้องการเป็นเจ้าของ จากการสำรวจพบว่าเยาวชนกว่า 1 ใน 2 ของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นของตัวเอง ถึงแม้ว่าค่าเฉลี่ยของจังหวัดที่ได้ทำการสำรวจแสดงผลว่ามีเยาวชนเพียงร้อยละ 22.6 ที่เป็นเจ้าของโทรศัพท์เคลื่อนที่แต่คาดว่าแนวโน้มการเป็นเจ้าของโทรศัพท์เคลื่อนที่ของเยาวชนในอนาคตจะมากกว่านี้อย่างแน่นอน

ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลและสามารถควบคุมพฤติกรรมของวัยรุ่นได้คือ รายได้ต่อเดือนของวัยรุ่น จากผลการสำรวจพบว่าเยาวชนกว่าร้อยละ 70 มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 1,561 บาท โดยที่ร้อยละ 78 ของเยาวชนยังต้องพึ่งพารายได้จากผู้ปกครอง ส่วนรายจ่ายต่อเดือนนั้นจะประมาณ 1,457 บาท โดยจังหวัด นครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดที่เยาวชนมีรายจ่ายมากกว่า 1,000 บาทสูงถึงร้อยละ 77.2

รายได้รายจ่ายต่อเดือน

ดัชนี	ร้อยละของผู้ที่ตอบแบบสำรวจ		
	ต่ำกว่า 500	500-1000	มากกว่า 1000
1. รายจ่ายต่อเดือน	สูงสุด มหาสารคาม (27%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (3.3%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (16.4%)	สูงสุด นครปฐม (41.5%) ต่ำสุด มหาสารคาม (15.2%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (22%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (77.2%) ต่ำสุด นครปฐม (51.1%) ค่ากลาง มหาสารคาม (54.5%)
2. รายได้ต่อเดือน	สูงสุด มหาสารคาม (34.8%) ต่ำสุด นครปฐม (6.1%) ค่ากลาง นครศรีธรรมราช (12.1%)	สูงสุด นครปฐม (34.3%) ต่ำสุด มหาสารคาม (11.4%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (19.6%)	สูงสุด อำนาจเจริญ (99.8%) ต่ำสุด มหาสารคาม (34.4%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (68.4%)

หมายเหตุ การสำรวจนี้รวบรวมในจังหวัดนครปฐม นครศรีธรรมราช อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมหาสารคาม

● เด็กกับการพนัน

ในขณะเดียวกัน ในเรื่องการพนันบอลผลการสำรวจจะแสดงว่าเยาวชนส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 80 จะไม่เคยพนันบอล แต่เด็กไทยโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ 5 ก็มีการเล่นพนันบอลอย่างสม่ำเสมอคือมากกว่า 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยเฉพาะในจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดที่มีจำนวนเยาวชนเล่นพนันบอลโดยเฉลี่ยประมาณ 1-5 ครั้ง/สัปดาห์สูงถึงร้อยละ 14.1 และที่เคยเล่นพนันบอลมากกว่า 6 ครั้ง/สัปดาห์ ถึงร้อยละ 29.4

การเล่นการพนัน

ดัชนี	ร้อยละของผู้ที่ตอบแบบสำรวจ		
	ไม่เคย	1-5 ครั้ง	6 ครั้งขึ้นไป
1. เล่นพนันบอล	สูงสุด อำนาจเจริญ (83.7%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (56.5%) ค่ากลาง นครปฐม (81.2%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (14.1%) ต่ำสุด มหาสารคาม (8.8%) ค่ากลาง นครปฐม (12.1%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (29.4%) ต่ำสุด อุบลราชธานี (5.5%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (6%)

หมายเหตุ การสำรวจนี้รวบรวมในจังหวัดนครปฐม นครศรีธรรมราช อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมหาสารคาม

• สรุปสาระสำคัญจากแบบสำรวจพฤติกรรม

สรุปผลพฤติกรรมวัยรุ่นในรอบ 1 สัปดาห์*

พฤติกรรม	พิสัย	ค่ากลาง
ดื่กบาตร	1.59 – 5.72 2 ครั้ง / เดือน	2.00
ฟังเทศน์	0.83 – 2.00 ครั้ง / เดือน	1.14
กิน fast food	0.97 – 7.12 ครั้ง / เดือน	2.85
เข้าห้องสมุด	3.30 – 6.83 ครั้ง / เดือน	5.48
เที่ยวกับพ่อแม่พี่น้อง	1.49 – 3.53 ครั้ง / เดือน	2.18
เข้าร้าน Internet	1.92 – 2.98 ครั้ง / เดือน	2.38
เช่าวีดีโอมาดู	1.06 – 2.81 ครั้ง / เดือน	1.99
เดินห้าง	1.62 – 4.40 ครั้ง / เดือน	3.42
ซื้อเครื่องสำอางบำรุงผิว	1.61 – 2.43 ครั้ง / เดือน	1.91
เที่ยวกับแฟน	1.07 – 4.14 ครั้ง / เดือน	2.86
ซื้อการ์ด	0.72 – 1.95 ครั้ง / เดือน	1.43
ซื้อเสื้อผ้า	1.96 – 2.73 ครั้ง / เดือน	2.35
เล่นเกม	0.71 – 2.44 ครั้ง / เดือน	1.35
เล่นกีฬา	1.16 – 8.85 ครั้ง / เดือน	5.87
เล่นพนันบอล	0.44 – 1.64 ครั้ง / เดือน	1.06
ดูหนัง	2.24 – 4.67 ครั้ง / เดือน	2.72
เที่ยวผับ/คิสโก้เทค	0.31 – 1.13 ครั้ง / เดือน	0.67
มีเพศสัมพันธ์	0.35 – 1.17 ครั้ง / เดือน	0.45
รายจ่ายต่อเดือน	1,133 – 1,993 บาท	1,457
รายได้ต่อเดือน	17 – 76	1,561
ร้อยละที่มีโทรศัพท์มือถือ	69 – 90	29
ร้อยละของเยาวชนที่ยังพึ่งพาผู้ปกครอง		78
ด้านรายได้		

*ได้แก่เยาวชนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษา

บทที่ 4

กรณีศึกษาคัดสรรและการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวในระดับท้องถิ่น

กรณีทางลบ : ปัญหาเด็กวัยรุ่นในนครศรีธรรมราช

เด็กวัยรุ่นในเมืองส่วนใหญ่จะแต่งกายตามสไตล์แฟชั่นที่ออกมา เช่น เสื้อผ้าตัวเล็กรัดรูป กางเกงขาสั้น กระโปรงสั้น รองเท้าส้นตึก บางคนก็จะระเบิดหู เจาะลิ้น เจาะจมูก โดยเฉพาะวัยรุ่นชายซึ่งจะมีลักษณะเด่นชัดกว่าผู้หญิง

เรื่องผมผู้หญิงค่อนข้างจะพบมากที่ร้านเสริมสวย โดยเฉพาะย่านวิโรจน์และหลังกัลยาณี จะมีร้านเสริมสวยเยอะมากและจะมีนักเรียนหรือวัยรุ่นจะไปอยู่กันเป็นกลุ่มๆ เช่น ใครผม ยัดผม ทำไฮไลต์ หนีบผม และทำอื่นๆ อาทิ ทำเล็บ ผู้ชายอาจจะทำผมทรงตั้ง แหลม ใส่ยेल

พฤติกรรมของวัยรุ่นในเมืองที่พบมาก ได้แก่

วัยรุ่นชอบเที่ยว แต่การเที่ยวของวัยรุ่นมักจะไปกันเป็นกลุ่มเป็นทีม แต่ก็มีบ้างที่เที่ยวกันเป็นคู่ๆ

การพูดจา จะพูดจาไม่ค่อยสุภาพ เช่น ในกลุ่มเดียวกันจะพูดมึง กู ไอ้ อี

อารมณ์ค่อนข้างจะรุนแรง มีการทะเลาะวิวาทกันบ่อย โดยเฉพาะสัปดาห์นี้เรื่องที่พบก็คือมีนักเรียนหญิงกลุ่มหนึ่งนัดเจอกันที่ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งในตัวเมือง ชั้น 2 ห้องน้ำหญิงคุยกันว่า จะเคลียร์ปัญหาบางอย่างกัน แต่ไม่วายที่จะเกิดปัญหาการทะเลาะตบตีกันเนื่องจากไม่สามารถยุติปัญหากันได้ ก็เลยใช้อารมณ์กันทั้งสองฝ่ายจึงเกิดปัญหาการทะเลาะวิวาทเกิดขึ้น

การคบเพื่อนต่างเพศ จากการสังเกตพบว่ามีนักเรียนจำนวนมากที่ไปเที่ยวด้วยกันวางตัวไม่ค่อยเหมาะสมโดยเฉพาะนักเรียนที่ไปเที่ยวกันเป็นคู่

การกลับบ้านช้าหรือกลับบ้านผิดเวลา เช่น ถ้านักเรียนโรงเรียนจะเลิกเรียนเวลา 15.50 น. แต่จากการสังเกตพบว่านักเรียนไปเที่ยวเดินห้างและกลับเวลา 18.00 น.ขึ้นไป และถ้าเกิดวันไหนมีเปิดท้ายขายของจะมีนักเรียนกลับบ้านช้า

วัยรุ่นชอบแข่งรถและดัดแปลงรถ จากการที่ท่านรองผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนครศรีธรรมราชมาพูดให้ฟังปรากฏว่า มีนักเรียนและวัยรุ่นจำนวนมากที่ชอบแข่งรถและดัดแปลงรถ การแข่งรถนี้จะมีในช่วงกลางคืน โดยเฉพาะในคืนวันเสาร์จะมีวัยรุ่นแข่งรถเป็นสถิติที่สูง ซึ่งการแข่งขันแต่ละครั้งจะมีการพนัน ซึ่งจะพนันกันว่าถ้าคนไหนแข่งแพ้ก็จะให้คนซ้อนท้ายแก่ผู้ชนะ การแข่งขันแต่ละครั้งจะต้องมีผู้หญิงนั่งซ้อนท้าย ถนนสายที่วัยรุ่นนักแข่งกันมากที่สุดคือ ถนนสายนคร-พรหมคีรี และสายนาพรุ-ท่าศาลา

พฤติกรรมการติดสิ่งเสพติดของวัยรุ่น นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้วัยรุ่นติดสารเสพติดกันมาก โดยเฉพาะในเมืองยาเสพติดที่วัยรุ่นในเมืองใช้มากที่สุดก็คือ ยาแก้ไอ หรือที่

เรียกว่า โขแลมป์นั่นเอง จากสถิติที่ท่านรองผู้กำกับได้บอกไว้ขณะนี้ยาแก้ไอตัวนี้ได้แพร่ระบาดในเมืองนครฯ โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่เข้าตัวนี้สูงเป็นอันดับ 1 และรองลงมาที่ทางตำรวจจับได้ คือ ยาบ้า

จากการสังเกตพฤติกรรมดังกล่าวส่งผลให้เกิดปัญหาหลายเรื่องดังต่อไปนี้

1. ปัญหายาเสพติด มีกลุ่มนักเรียนจากหลายโรงเรียนที่ไปเที่ยวและถูกจับซื้อหาเมียเสพติดไว้ในครอบครองและเสพยาเสพติดให้โทษ
2. ปัญหาการทะเลาะวิวาท โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนส่วนมากจะมาจากเรื่องผู้หญิง ทั้งผู้หญิงทะเลาะตบตีกับผู้ชาย และผู้ชายที่มีการโต้แย้งกันบริเวณคิวรถ
3. ปัญหาเรื่องชู้สาว เช่น มีการไปเที่ยวกันเป็นคู่ๆ ในสถานที่ลับตาคน ในห้างสรรพสินค้าชั้นเกมสจะมีกลุ่มวัยรุ่นนั่งกันเป็นคู่ๆ
4. ปัญหาลักขโมย และลักทรัพย์ จี้ปล้น
5. ปัญหาอาชญากรรม
6. ปัญหานักเรียนเรียนไปจบการศึกษา
7. ปัญหามลพิษและเสียงจากการแข่งรถ
8. ปัญหาอุบัติเหตุ

สถานที่ที่ได้รับความนิยมจากวัยรุ่นในเมือง ได้แก่ 1) ห้างสรรพสินค้า เช่น โรบินสัน โอเชียน สหไทย ลักกี้ และตามซอยต่างๆ ได้แก่ ซอยแมงมุม ซอยลักกี้ และเซนต์จอร์จ 2) ผับ บาร์ คาราโอเกะ 3) ร้านเกมส์ 4) ร้านน้ำชา 5) สวนสาธารณะ 6) น้ำตก 7) เปิดท้ายทำเรียน 8) บ้านเพื่อน หรือหอพักเพื่อน 9) คิวรถ 10) หลังสถานีรถไฟ

บันทึกจากการเสวนาปัญหาเด็กวัยรุ่นที่นครศรีธรรมราช
“สนามกีฬากลาง ของจังหวัดเป็นสถานที่ที่เอื้อต่อการทำกิจกรรมไม่ดีได้หลายประเภท เพราะเป็นที่สาธารณะที่ไปมาสะดวก กว้างขวางไม่สามารถควบคุมดูแลได้ทั่วถึง เช่นข้างโรงยิมเนเซียมเป็นที่ซื้อขายยาบ้าแหล่งใหญ่ สนามฟุตบอลเล็กหลายสนามใช้แข่งขันเพื่อการพนันกันทุกวัน ส่วนมากจะให้ผู้หญิงเป็นผู้เก็บเงินกองกลาง หากมีการตรวจสอบจับกุมก็จะหาของกลางได้ยาก อีกแห่งหนึ่งคือ ที่สวนสาธารณะทุ่งท่าลาด เดิมนี่กลายเป็นที่มั่วสุมทางเพศแหล่งใหญ่ที่สุดของเมืองนครฯ ไปแล้ว มีทั้งที่เป็นคู่ๆ และเป็นกลุ่ม นักข่าวเขาพยายามจนตามเข้าไป จนบางครั้งถ่ายภาพตอนแก้ผ้านำไปเผยแพร่ได้ มีหลายครั้งที่เราต้องขอร้องให้เขาช่วยปกปิดเพื่อช่วยรักษาชื่อเสียงของจังหวัด”

“นักเรียนในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงหลายแห่งก่อปัญหาร้ายแรงบ่อยๆ เช่นเมื่อสัปดาห์ที่แล้วพากันไปเลี้ยงวันเกิด กินเหล้ามาแล้วข่มขืนนักเรียนหญิง เป็นนักเรียนชาย ม.6 ข่มขืนนักเรียนหญิง ม.3 ได้ทราบว่าโรงเรียนไล่ออกไปแล้ว นี่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นบ่อย เลิกเรียนแล้วซ้อนรถมอเตอร์ไซด์ไปกันเป็นคู่ๆ ไปในสถานที่ที่ไม่สมควร เกิดเป็นเรื่องเป็นราวขึ้นมากทำให้เสียชื่อเสียงเสียอนาคต บางโรงเรียนไปไล่จับยาเสพติด ขนาดตามเข้าไปในห้องน้ำ ถอดเสื้อผ้ากันแล้วไม่พบทั้งๆ ที่ข้อมูลแน่ชัด ปรากฏว่าใส่ไว้ในใส่ปากกาถูกลิ้นแล้วโยนทิ้งในถังขยะ นี่เป็นรูปแบบการซื้อขายหลบซ่อนที่เปลี่ยนแปลงไปได้เรื่อยๆ ตามไม่ค่อยจะทัน”

“เด็กติดกัญชาก็มีมากนะครับ ข้างบ้านผมเขาเดินเข้าไปซื้อมาสูบกิน มานั่งร้องเพลงเล่นเกมพนันกันในร้าน ซื้อขายกันทั้งวันทั้งคืน” นายวรพงศ์ นักเรียนชั้น ม.3 จากโรงเรียนมหาชัยวนาราม

นางสาวโรจน์ สิมะไพศาล นักวิชาการสาธารณสุข จากศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 11 กล่าวว่า “จากข้อมูลที่ฝ่ายสาธารณสุขของจังหวัดได้ศึกษาไว้ โดยสำรวจจากกลุ่มเด็กวัยรุ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 4,000 คน พบว่าวัยรุ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สูบบุหรี่ประมาณ ร้อยละ 17 ที่น่าวิตกคือผลการสำรวจพบว่า เด็กดื่มสุรามากกว่า ร้อยละ 21 และสถิติผู้ป่วยโรคเอดส์ ก็ปรากฏในเด็กวัยรุ่นมากที่สุดจำนวนนักเรียนหญิงที่เป็นโรคเอดส์มีมากเท่าๆ กับกลุ่มแม่บ้าน และเคยพบนักเรียนชายคนหนึ่งเป็นเอดส์แล้วแพร่เชื้อไปสู่เด็กหญิงที่ไปมีเพศสัมพันธ์ด้วยถึง 12 คน นี่เป็นปัญหาที่ทุกส่วนของสังคม จะต้องช่วยกันรับรู้และแก้ไข ช่วยกันดึงสภาพที่เลวร้ายเหล่านี้ให้กลับคืนสู่ภาวะที่เป็นปกติให้ได้”

“การใช้แรงงานเด็กบางประเภท ทำกันเป็นกระบวนการมีผู้ใหญ่คอยวางแผนและควบคุม เช่นเด็กที่คอยเก็บค่าจอดรถ ในเขตเทศบาล หรือบางครั้งเข้ามาขอเอาตื้อๆ จากผู้คนที่ใช้รถใช้ถนนทั่วไปนั่น จะมีผู้ใหญ่เป็นหัวหน้าคอยสั่งการ เด็กเหล่านี้ได้ขึ้นกลายเป็นแก๊งกริซทรีพี ต่อมายังเล็กอยู่ก็คอยรีดไถเพื่อนในโรงเรียน....ปัญหาสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการทะเลาะวิวาท เด็กชายแถมองหน้าหรือเดินเฉียดกันก็ชกต่อยทำร้ายกัน บางครั้งถึงกับใช้มีดใช้ปืนเด็กหญิงนัดมาดบกันเพื่อแย่งผู้ชายก็มีบ่อย การทะเลาะวิวาททำร้ายกันมีแทบทุกวันทั้งบริเวณตลาดยาวและตลาดผีหีบ เพราะมีช่องทางเข้าออกหลบหลีกหลายทาง จอกรมอเตอร์ไซด์ไว้แล้วเข้าไปทะเลาะทำร้ายกันแล้วขับรถหนี ในเมืองนครฯ มีกลุ่มชิงมอเตอร์ไซด์โด่งดังเยี่ยงกฎหมายเพราะเคยมีมืออมอเตอร์ไซด์บุกโรงพักมาแล้วเลยต้องปล่อยอิสระ เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา เลิกจากไหว้ครูแล้วชวนกันชิงรถมอเตอร์ไซด์ไฟแดงเป็นร้อยๆ คัน ตำรวจจราจรมืออยู่แยกละ 2-3 คนทำอะไรไม่ได้” คนใช้รถใช้ถนนทั่วไป

กรณีทางบวก : การใช้กีฬาต้านยาเสพติดที่นครปฐม

จากการสำรวจข้อมูลระดับหมู่บ้านเกี่ยวกับความเดือดร้อนของราษฎรและความต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือในแต่ละหมู่บ้านของจังหวัดนครปฐม ซึ่งสำนักงานสถิติจังหวัดนครปฐมเป็นผู้ดำเนินการนั้น ได้ข้อสรุปที่สำคัญ คือ ความเดือดร้อนสูงสุดที่ประชาชนในเขต อ.เมือง จ.นครปฐม ได้รับ 3 ลำดับแรก คือ ปัญหายาเสพติด ปัญหาการขายผลผลิตในราคาต่ำ และปัญหาไม่มีทุนในการประกอบอาชีพ โดยปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญลำดับที่ 1 ของหมู่บ้านจำนวน 104 หมู่บ้าน จากจำนวนทั้งหมด 200 หมู่บ้าน (คิดเป็นร้อยละ 52.00) และสำหรับประเด็นความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือนั้น ความต้องการสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ การแก้ปัญหายาเสพติดและการพนัน การให้กู้ยืมเงินลงทุนในการประกอบอาชีพ และช่วยพยุงราคาข้าว / ผลผลิตทางการเกษตร โดยความต้องการให้ช่วยเหลือเกี่ยวกับการแก้ปัญหายาเสพติดและการพนันเป็นความต้องการลำดับ 1 ของหมู่บ้านจำนวนถึง 69 หมู่บ้าน (คิดเป็นร้อยละ 34.5) ซึ่งสภาพความเดือดร้อนและความต้องการความช่วยเหลือของประชาชนในเขตอำเภอเมืองนครปฐมดังกล่าว ผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเห็นด้วยกับข้อมูลดังกล่าว

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับการติดยาเสพติดของเด็กและเยาวชนนั้นเชื่อว่ามีจำนวนเด็กและเยาวชนติดยาเสพติดเป็นจำนวนมาก โดยที่ประชุมเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการแก้ไขการติดยาเสพติดในเด็กและเยาวชนไว้ 4 วิธี คือ ส่งเสริมให้เล่นกีฬา แก้ไขปัญหาครอบครัว จัดกิจกรรมยามว่าง และจับกุมผู้ผลิต/ผู้ขายอย่างจริงจัง อนึ่งการแก้ปัญหการติดยาเสพติดของเด็กด้วยการให้เล่นกีฬานั้นเป็นนโยบายสำคัญของจังหวัดนครปฐม โดยสนับสนุนให้ชุมชนจัดให้มีลานกีฬา หรือ สนามกีฬา (ส่วนใหญ่เป็นสนามกีฬาในสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้าไปเล่นกีฬา)

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับความเพียงพอของสนามกีฬา/ลานกีฬานั้น ส่วนใหญ่เชื่อว่ามีเพียงพอแล้วแต่บางส่วนเชื่อว่าน่าจะเพิ่มเติมให้มากกว่านี้ โดยต้องการให้เพิ่มสนามฟุตบอล สนามตะกร้อ และสนามวอลเลย์บอล

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับการส่งเสริมให้เล่นกีฬานั้น ต้องการให้จัดอุปกรณ์กีฬาและแจกจ่ายให้แต่ละหมู่บ้าน มีการจัดตั้งผู้ฝึกสอนทางด้านกีฬาและช่วยฝึกเด็กและเยาวชน (ดีกว่าการให้เล่นกันเอง) และการจัดให้มีการแข่งขันกีฬาภายใน แต่ก็มีส่วนไม่เห็นด้วย เพราะที่เป็นอยู่เดิมนั้น การส่งเสริมไม่ค่อยเป็นรูปธรรมให้ชัดเจนไม่ได้รับความสนใจ และสิ้นเปลืองงบประมาณของท้องถิ่น (นำไปใช้ทางด้านอื่นจะมีประโยชน์มากกว่า/ผู้เล่นควรเป็นผู้จัดหาอุปกรณ์การกีฬาเอง)

สำหรับบทบาทของโรงเรียนในพื้นที่ที่จะช่วยส่งเสริมการเล่นกีฬาให้กับเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นนั้น ส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะให้จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับกีฬาลงเล็คเรียนแล้ว โดยเปิดกว้างให้กับบุคคลทั่วไปได้เข้าไปร่วมกิจกรรมกีฬาด้วย (ไม่ใช่จัดให้เฉพาะนักเรียนในโรงเรียนของตนเอง) สำหรับเหตุผลที่บางส่วนไม่เห็นด้วยที่จะให้โรงเรียนจัดกิจกรรมกีฬาลงเล็คเรียนแล้วก็คือเป็นห่วงเด็กอยากให้ออกไปเล่นที่บ้าน อยู่ที่บ้านจะป้องกันการติดยาเสพติดได้ดีกว่า และไม่สามารถ

ป้องกันการติดยาเสพติดได้ (เพราะยังมีคนขาย/คนเสฟอยู่มาก การติดยาขึ้นอยู่กับเพื่อนด้วยตัวเอง และติดยาก็เล่นกีฬาได้)

สำหรับผู้ที่เห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมกีฬาสีหลังเลิกเรียนในโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่เห็นควรจัดทุกๆ วันละ 1-2 ชั่วโมง แต่บางส่วนเห็นว่าควรจัดเพียงบางวัน โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 2-3 วันก็น่าจะพอ และมีข้อเสนอแนะสำคัญ 2 ประการ คือ

ทางโรงเรียนควรจัดให้ครูพลศึกษาเป็นผู้ดูแลและให้คำแนะนำในการเล่นกีฬา โดยรัฐหรือ อบต.หรือผู้มีฐานะดีในชุมชนให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณ ทั้งในส่วนของ อุปกรณ์กีฬาและค่าตอบแทนครูพลศึกษา

ชนิดของกีฬาที่จัดนั้นแล้วแต่ความเหมาะสมของสนามกีฬาและโรงเรียน แต่ถ้าจะมีการฝึกการเล่นกีฬาแล้วกีฬาที่ควรฝึกให้กับเด็กและเยาวชนได้เล่น คือ ฟุตบอล ตะกร้อ วอลเลย์บอล และบาสเกตบอล ส่วนกีฬาพื้นบ้านประเภทวิ่งเปรี๊ยะ ชักเย่อ หมากรุก หมากระรอก นั้นอาจจัดในช่วงเทศกาลบางวันเท่านั้น

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และเสนอแนะ

ข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

จากการวิจัยเรื่อง “โครงการติดตามสภาวะการณ่เด็กและเยาวชนรายจังหวัด” (Child Watch) พบว่าสภาพปัญหาเกี่ยวกับเด็กมีความน่าวิตกทั้งในด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา และด้านสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านปัญหาสังคมเป็นด้านที่น่าจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ เพราะมีปัญหที่ซับซ้อนและหลากหลาย ซึ่งอาจสรุปปัญหาสำคัญได้ดังนี้

1. เด็กไทยจำนวนไม่น้อยยังมีภาวะพื้นฐานด้านสุขภาพอนามัยไม่ดี เนื่องจากยังขาดปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ
2. เด็กไทยจำนวนไม่น้อยที่ยังขาดการศึกษาที่มีคุณภาพ เมื่อเทียบกับเด็กในเมืองใหญ่ ทั้งในแง่การขาดครูและทรัพยากรการเรียนรู้
3. เด็กไทยห่างไกลจากครอบครัวและมีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัวมากยิ่งขึ้น
4. เด็กไทยเห็นห่างจากสถาบันศาสนามากยิ่งขึ้น
5. เด็กไทยเกาะติดกระแสบริโภคนิยมที่นำมาสู่ปัญหาเกี่ยวเนื่องทั้งในด้านสุขภาพและการใช้ชีวิต
6. เด็กไทยติดสื่อบันเทิงสมัยใหม่ทั้งเกมส์และอินเทอร์เน็ต รวมทั้งการพนันที่เกี่ยวข้องกับเกมส์ต่างๆ มากขึ้น
7. เด็กไทยถูกโอบล้อมด้วยพื้นที่ที่ชักชวนกันไปในทางเสื่อมมากกว่าพื้นที่ที่สร้างสรรค์เด็ก

ข้อสรุปเกี่ยวกับวิธีการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้

จากงานวิจัยเรื่อง “โครงการติดตามสภาวะการณ่เด็กและเยาวชนรายจังหวัด” (Child Watch) พบว่าต้องมีการปรับปรุงเครื่องมือทั้งในส่วนของตัวบ่งชี้และแบบสอบถาม โดยสรุปการแก้ไขปรับปรุงที่ควรจะทำในระยะขยายผล 76 จังหวัด ตามตารางข้างล่างนี้

สรุปรายการตัวบ่งชี้ที่มีนัยสำคัญจากการดำเนินการระยะนำร่อง

ตัวบ่งชี้ด้านสุขภาพอนามัย

1. ร้อยละของเด็กนักเรียนที่ขาดอาหาร และเด็กที่ได้รับการอาหารกลางวัน
2. ร้อยละของเด็กที่ได้รับการนม
3. ร้อยละของโรงเรียน/สถานศึกษาที่มีโครงการประกันอุบัติเหตุในโรงเรียน
4. ร้อยละของเด็กที่น้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์
5. ร้อยละของเด็กที่อยู่ในภาวะทุพโภชนาการ
6. ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถจักรยานยนต์ และรถยนต์ เปรียบเทียบกับจำนวนเด็กและเยาวชนที่บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ทั้งหมด
7. ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่เสียชีวิตและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางรถจักรยานยนต์ เปรียบเทียบกับจำนวนเด็กและเยาวชนที่บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถจักรยานยนต์ทั้งหมด

ตัวบ่งชี้ด้านการศึกษา

1. ร้อยละของงบประมาณของ อบต. และอบจ. ที่ใช้ไปในโครงการ/กิจกรรมเพื่อเด็ก และเยาวชน และสัดส่วนของการใช้แต่ละประเภท
2. อัตราการขาดแคลนครูในบางสาขาในจังหวัด
3. อัตราส่วนครูต่อนักเรียน (แยกตามระดับชั้น)
4. ร้อยละของครูที่ยังไม่มีวุฒิทางการศึกษา/วุฒิปริญญาตรี
5. ร้อยละของสถานศึกษาที่มีอินเทอร์เน็ตใช้
6. ร้อยละของสถานศึกษาที่ขาดคู่มือสายโทรศัพท์สำหรับติดตั้งอินเทอร์เน็ต
7. อัตราส่วนคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียน
8. งบประมาณห้องสมุดต่อหัวนักเรียน
9. จำนวนแหล่งเรียนรู้ต่อประชากรนักเรียนในจังหวัด
10. จำนวนทุนการศึกษาต่อจำนวนนักเรียน
11. อัตราส่วนการเรียนต่อชั้น ม.4
12. อัตราส่วนการเรียนต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียน
13. ร้อยละของนักเรียนที่ออกกลางคันในระดับชั้นต่างๆ

ตัวบ่งชี้ด้านปัญหาสังคม

1. จำนวนคาราโอเกะ และสถานเริงรมย์/แหล่งค้าประเวณีต่อประชากรในจังหวัด และต่อพื้นที่จังหวัด
2. จำนวนพื้นที่สวน/ลานกีฬาสาธารณะต่อประชากรในเขตอำเภอเมือง

3. จำนวนแหล่งอบายมุขต่อประชากรในจังหวัด
4. จำนวนการหย่าร้างต่อจำนวนการจดทะเบียนสมรส
5. จำนวนหอพัก/อพาทเมนต์ต่อจำนวนนักเรียน/นักศึกษา
6. จำนวนเยาวชนผู้เสพยา/ผู้ขายยาเสพติดต่อจำนวนเยาวชนอายุ 13-24 ปี
7. จำนวนคดีที่เยาวชนเป็นผู้ต้องหา

ตัวบ่งชี้ที่ไม่ปรากฏในตารางแสดงว่ามีความคลาดเคลื่อนสูงและไม่มีความหมายในการตีความในระยะนำร่องจึงจะไม่นำไปใช้ในระยะขยายผล

รายการข้อคำถามในแบบสำรวจที่ปรับปรุงแล้ว

1. ในรอบ 1 วันท่านได้ทำอะไรบ้าง

- ☐ ดูโทรทัศน์ ชั่วโมง
- ☐ ทำการบ้าน ชั่วโมง
- ☐ ทบทวนบทเรียน ชั่วโมง
- ☐ คุยโทรศัพท์ ชั่วโมง
- ☐ ส่ง SMS ชั่วโมง
- ☐ เล่น Internet ชั่วโมง
- ☐ เล่นเกมส์ Online ชั่วโมง
- ☐ เล่นกีฬา ชั่วโมง

2. ในรอบ 1 สัปดาห์ท่านได้ทำอะไรบ้าง

- ☐ เทียวกลางคืน ครั้ง
- ☐ สังสรรค์กับเพื่อน ครั้ง
- ☐ ทะเลาะกับเพื่อน ครั้ง
- ☐ ทะเลาะกับพ่อแม่ ครั้ง
- ☐ ถูกเพื่อนแกล้ง ครั้ง
- ☐ นั่งสมาธิ ครั้ง
- ☐ ทำงานบ้าน ครั้ง
- ☐ สูบบุหรี่ ครั้ง
- ☐ คัดมั่วสุมของมีนเมา ครั้ง
- ☐ ใช้ E-mail ครั้ง
- ☐ โดดเรียน ครั้ง

- ☐ กินอาหารจานด่วนครั้ง
- ☐ เดินเที่ยวห้างครั้ง
- ☐ รู้จักกับแฟนครั้ง
- ☐ อ่านการ์ตูนครั้ง
- ☐ โทรศัพท์ Friend Line (1900) ครั้ง

3. ในรอบ 1 เดือนท่านได้ทำอะไรบ้าง

- ☐ ตักบาตร ครั้ง
- ☐ ฟังเทศน์ครั้ง
- ☐ เกี่ยวกับพ่อแม่พี่น้อง ครั้ง
- ☐ หารายได้พิเศษครั้ง
- ☐ อ่านหนังสือไป ครั้ง
- ☐ ดูหนัง ครั้ง
- ☐ มีเพศสัมพันธ์ ครั้ง
- ☐ เล่นพนันบอล ครั้ง
- ☐ ออกกำลังกาย ครั้ง
- ☐ Download Ringtone หรือ Picture ครั้ง
- ☐ เล่นยาหรือทดลองยาเสพติด ครั้ง
- ☐ ช่วยเหลือผู้อื่นหรือสังคม ครั้ง
- ☐ เข้า web ไปหรือได้รับ mail ไป ครั้ง

4. ท่านมีอุปกรณ์ต่อไปนี้หรือไม่

- ☐ โทรศัพท์มือถือ
- ☐ รถจักรยานยนต์
- ☐ รถยนต์
- ☐ คอมพิวเตอร์

5. รายจ่ายต่อเดือนประมาณบาท

รายได้ต่อเดือนประมาณบาท

6. แหล่งรายได้ ☐ ผู้ปกครองล้วนๆ
- ☐ หาได้เอง คือ.....

ตัวบ่งชี้และข้อคำถามที่ปรับปรุงนี้จะนำเสนอกับทางสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
เพื่อใช้ในระยะขยายผลต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยควรให้การสนับสนุนโครงการติดตามสภาวะการณั้เด็กและเยาวชนรายจังหวัดในระยะต่อไปที่ขยายไปครอบคลุมทั้ง 76 จังหวัด เนื่องจากเป็นโครงการที่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ในการขับเคลื่อนงานด้านเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัดได้

สำหรับเรื่องการทำกรณีศึกษาในการนำร่องนี้ แม้จะยังทำได้ไม่มากเท่าที่ควรแต่ก็ช่วยให้เห็นประโยชน์ของการศึกษาเชิงลึกเพื่อชี้สภาพปัญหาเฉพาะแต่ละพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ หากมีการปรับปรุงแนวทางการทำกรณีศึกษาให้ดียิ่งขึ้นในอนาคตก็จะเป็นประโยชน์ต่อการติดตามสภาวะการณั้เด็กในแต่ละจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนการหาแนวทางการขับเคลื่อนงานด้านเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัดนั้นปัญหาที่พบคือ ทีมวิจัยส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการแทบทั้งนั้น จึงมีศักยภาพในการขับเคลื่อนงานเชิงพัฒนาค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ หากมีการปรับปรุงยุทธศาสตร์การทำงานเคลื่อนไหวในระดับจังหวัดให้เหมาะสมกับสภาพแต่ละจังหวัด ก็จะช่วยให้ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงานด้านเด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่ความเข้มแข็งยิ่งขึ้นต่อไป

2) อย่างไรก็ตามในระยะยาว ควรมีการหาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาเป็นภาคีเชิงยุทธศาสตร์ เช่น กระทรวงหลักบางกระทรวง เพื่อผลักดันงานติดตามสภาวะการณั้เด็กและเยาวชนเข้าสู่ระบบงานภาครัฐและเป็นฐานการทำงานเชิงนโยบายเด็กและเยาวชนภาครัฐต่อไป

3) ควรมีการปรับปรุงตัวบ่งชี้ และแบบสำรวจให้มีความกะทัดรัด ชัดเจน และสอดคล้องแนวทางการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดมากยิ่งขึ้น

4) ควรปรับปรุงแนวทางการทำกรณีศึกษาให้เจาะลึกและสามารถสะท้อนปัญหาเฉพาะแต่ละจังหวัดให้ได้มากยิ่งขึ้น

5) สำหรับกระบวนการเคลื่อนไหวในระดับจังหวัด ควรมีการพัฒนาเครือข่ายการทำงานที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น เช่น การตั้งทีมวิจัยจังหวัดที่มีองค์ประกอบเป็นนักวิชาการจากหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องรวมทั้งอาจมีบุคคลหลักที่เหมาะสมในทีมเพื่อเตรียมการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชื่อมโยงกับฝ่ายต่างๆ โดยเป็นบุคคลที่มีเครือข่ายเชื่อมต่อในจังหวัด เช่น สื่อท้องถิ่น หรือผู้นำท้องถิ่น เป็นต้น

ภาคผนวก 1
ตารางแสดงข้อมูลจากตัวบ่งชี้

ตารางแสดงข้อมูลจากตัวบ่งชี้

- ด้านสุขภาพอนามัย

โครงสร้างและบริการพื้นฐาน

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
โรงเรียนที่ยังขาดระบบ สาธารณูปโภคพื้นฐาน (ระบบไฟฟ้าและ/หรือ ประปา)	<u>สูงสุด</u> (ไฟ) นครศรีธรรมราช ร้อยละ 9.28 (น้ำ) อำนาจเจริญ ร้อยละ 82.76 <u>ต่ำสุด</u> (ไฟ) นครปฐม สมุทรสาคร ปทุมธานี มหาสารคาม และอำนาจเจริญ ร้อยละ 0 (น้ำ) สมุทรสาคร ร้อยละ 0	<u>ไฟ</u> ร้อยละ 0.18 <u>น้ำ</u> ร้อยละ 19.49
จำนวนงบประมาณ ค่าอาหารและค่านมต่อ หัวนักเรียน	<u>สูงสุด</u> (อาหาร) ทุกจังหวัด 6.00 บาท/คน (นม) น่าน 6.00 บาท/คน <u>ต่ำสุด</u> (อาหาร) อำนาจเจริญ 5.00 บาท/คน (นม) ทุกจังหวัด 5.00 บาท/คน	<u>อาหาร</u> 5.9 บาท/คน <u>นม</u> 5.1 บาท/คน
ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับ บริการอาหารกลางวัน และนม	<u>สูงสุด</u> (อาหาร) อุบลราชธานี ร้อยละ 84.81 (นม) อำนาจเจริญ ร้อยละ 72.72 <u>ต่ำสุด</u> (อาหาร) สมุทรสาคร ร้อยละ 11.82 (นม) อุบลราชธานี ร้อยละ 3.61	<u>อาหาร</u> ร้อยละ 25.40 <u>นม</u> ร้อยละ 59.15
การมีโครงการประกัน อุบัติเหตุ	<u>สูงสุด</u> (ประถม) ปทุมธานี ร้อยละ 94.89 (มัธยม) ปทุมธานี ร้อยละ 100 <u>ต่ำสุด</u> (ประถม) นครศรีธรรมราช ร้อยละ 1.04 (มัธยม) ภูเก็ต ร้อยละ 14.29	<u>ประถม</u> ร้อยละ 15.79 <u>มัธยม</u> ร้อยละ 84.00

หมายเหตุ สาธารณูปโภคพื้นฐานไม่รวมจังหวัดอุดรดิตถ์ และน่าน , งบประมาณอาหารไม่รวมจังหวัดอุดรดิตถ์ มหาสารคาม , ได้รับ
บริการอาหารไม่รวมจังหวัดอุดรดิตถ์ มหาสารคาม , ประกันอุบัติเหตุไม่รวมจังหวัดลำปาง อุดรดิตถ์ มหาสารคาม อำนาจเจริญ

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

ภาวะการขาดอาหารและความแข็งแรงของร่างกาย

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
ร้อยละของเด็กที่น้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์	<u>สูงสุด</u> (อนุบาล) ปทุมธานี ร้อยละ 35 (ประถม) ปทุมธานี ร้อยละ 35 <u>ต่ำสุด</u> (อนุบาล) น่าน ร้อยละ 1.55 (ประถม) นครปฐม ร้อยละ 5.39	<u>อนุบาล</u> ร้อยละ 13.57 <u>ประถม</u> ร้อยละ 12.12
ร้อยละของเด็กที่อยู่ในภาวะทุพโภชนาการ	<u>สูงสุด</u> (อนุบาล) อุบลราชธานี ร้อยละ 31.02 (ประถม) อุบลราชธานี ร้อยละ 29.10 <u>ต่ำสุด</u> (อนุบาล) น่าน ร้อยละ 2.63 (ประถม) ลำพูน ร้อยละ 4.94	<u>อนุบาล</u> ร้อยละ 6.05 <u>ประถม</u> ร้อยละ 6.50

หมายเหตุ น้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ไม่รวมจังหวัดอุดรดิตถ์ มหาสารคาม , ภาวะทุพโภชนาการไม่รวมจังหวัดลำปาง
อุดรดิตถ์ มหาสารคาม ภูเก็ต

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

ภาวะการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถยนต์	<u>สูงสุด</u> (บาดเจ็บ) ปทุมธานี ร้อยละ 65.55 (เสียชีวิต) ปทุมธานี ร้อยละ 73.17 <u>ต่ำสุด</u> (บาดเจ็บ) อุบลราชธานี ร้อยละ 0.02 (เสียชีวิต) อุบลราชธานี ร้อยละ 0	<u>บาดเจ็บ</u> ร้อยละ 46.54 <u>เสียชีวิต</u> ร้อยละ 42.86
ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถจักรยานยนต์	<u>สูงสุด</u> (บาดเจ็บ) ปทุมธานี ร้อยละ 55.25 (เสียชีวิต) ปทุมธานี ร้อยละ 63.16 <u>ต่ำสุด</u> (บาดเจ็บ) อุบลราชธานี ร้อยละ 0.06 (เสียชีวิต) อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ ร้อยละ 0	<u>บาดเจ็บ</u> ร้อยละ 44.44 <u>เสียชีวิต</u> ร้อยละ 42.85

หมายเหตุ รถยนต์ไม่รวมจังหวัดมหาสารคาม น่าน ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ลำปาง และอุดรดิตถ์ , รถจักรยานยนต์ไม่รวมจังหวัดสมุทรสาคร มหาสารคาม น่าน ภูเก็ต นครศรีธรรมราช นครปฐม ลำปาง และอุดรดิตถ์

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

- ด้านการศึกษา

โอกาสทางการศึกษาและภาวะการออกกลางคัน

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
อัตราส่วนการเรียนรู้ต่อของนักเรียน	<u>สูงสุด</u> (ต่อม.4) นครปฐม ร้อยละ 108.77 (ต่ออุดมศึกษา) ภูเก็ต ร้อยละ 88.58 <u>ต่ำสุด</u> (ต่อม.4) ลำพูน ร้อยละ 26.28 (ต่ออุดมศึกษา) น่าน ร้อยละ 17.68	<u>ต่อม.4</u> ร้อยละ 80.29 <u>ต่ออุดมศึกษา</u> ร้อยละ 79.27
อัตราส่วนทุนการศึกษาต่อจำนวนนักเรียน	<u>สูงสุด</u> (ป.1-ป.6) สมุทรสาคร 1:736 (ม.1-ม.6) ลำพูน 1:189.85 <u>ต่ำสุด</u> (ป.1-ป.6) อุบลราชธานี 1:0.03 (ม.1-ม.6) ลำปาง 1:0.36	<u>ป.1-ป.6</u> 1:101.31 <u>ม.1-ม.6</u> 1:26.62
ร้อยละของนักเรียนที่ออกกลางคันในระดับชั้นต่างๆ	<u>สูงสุด</u> (ป.1-ป.6) นครปฐม ร้อยละ 3.08 (ม.1-ม.6) นครปฐม ร้อยละ 4.97 <u>ต่ำสุด</u> (ป.1-ป.6) ลำพูน ร้อยละ 0.36 (ม.1-ม.6) ปทุมธานี ร้อยละ 0.015	<u>ป.1-ป.6</u> ร้อยละ 0.69 <u>ม.1-ม.6</u> ร้อยละ 3.05

หมายเหตุ การเรียนรู้ของนักเรียนไม่รวมจังหวัดมหาสารคาม ลำปาง และอุดรดิตถ์ , ทุนการศึกษาไม่รวมจังหวัดน่าน อุดรดิตถ์ อำนาจเจริญ และมหาสารคาม , นักเรียนที่ออกกลางคันไม่รวมจังหวัดน่าน อุดรดิตถ์ อำนาจเจริญ ปทุมธานี และลำปาง

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

ทรัพยากรการเรียนรู้

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
1. ร้อยละของสถานศึกษาที่มีอินเทอร์เน็ตใช้	<u>สูงสุด</u> (ประถม) สมุทรสาคร ร้อยละ 17.43 (มัธยม) ภูเก็ต ร้อยละ 93.24 <u>ต่ำสุด</u> (ประถม) ลำพูน ร้อยละ 0.68 (มัธยม) ลำปาง ร้อยละ 23.23	<u>ประถม</u> ร้อยละ 8.39 <u>มัธยม</u> ร้อยละ 64.70
2. งบประมาณห้องสมุดต่อหัวนักเรียน	<u>สูงสุด</u> (ประถม) ลำพูน 54.17 บาท/หัว (มัธยม) ภูเก็ต 157.05 บาท/หัว <u>ต่ำสุด</u> (ประถม) สมุทรสาคร 17.23 บาท/หัว (มัธยม) อุบลราชธานี 55 บาท/หัว	<u>ประถม</u> 28.14 บาท/หัว <u>มัธยม</u> 92.945 บาท/หัว
3. จำนวนแหล่งเรียนรู้ต่อประชากรนักเรียนในจังหวัด	<u>สูงสุด</u> ภูเก็ต 1:476.5 <u>ต่ำสุด</u> ลำพูน 1:70	1:217.80

หมายเหตุ สถานศึกษาที่มีอินเทอร์เน็ตไม่รวมจังหวัดลำปาง ลำพูน อุตรดิตถ์ น่าน และมหาสารคาม , งบประมาณห้องสมุดต่อหัวไม่รวมจังหวัดลำปาง ลำพูน อุตรดิตถ์ และมหาสารคาม , แหล่งเรียนรู้ไม่รวมจังหวัดน่าน อุตรดิตถ์ ลำปาง นครปฐม มหาสารคาม และสมุทรสาคร

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

ครู

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
อัตราส่วนครูต่อนักเรียน	<u>สูงสุด</u> (ประถม) ปทุมธานี 1:26.35 (มัธยม) สมุทรสาคร 1:25 <u>ต่ำสุด</u> (ประถม) นครศรีธรรมราช 1:12.82 (มัธยม) นครศรีธรรมราช 1:17.78	<u>ประถม</u> 1:23 <u>มัธยม</u> 1:20.56
อัตราขาดแคลนครูในบางสาขา	<u>สูงสุด</u> (ประถม) อุบลราชธานี 2,094 คน (มัธยม) อุบลราชธานี 420 คน <u>ต่ำสุด</u> (ประถม) อำนาจเจริญ 0 คน (มัธยม) ลำพูน 0 คน	<u>ประถม</u> 698 คน <u>มัธยม</u> 144 คน
ร้อยละของครูที่ยังไม่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี	<u>สูงสุด</u> (ประถม) อำนาจเจริญ ร้อยละ 21.28 (มัธยม) นครปฐม ร้อยละ 12.45 <u>ต่ำสุด</u> (ประถม) ลำปาง ร้อยละ 2.16 (มัธยม) ลำพูน ร้อยละ 1.59	<u>ประถม</u> ร้อยละ 9.39 <u>มัธยม</u> ร้อยละ 3.32

หมายเหตุ อัตราส่วนครูต่อนักเรียนไม่รวมจังหวัดอุดรดิตถ์ น่าน และมหาสารคาม , ครูขาดแคลนไม่รวมจังหวัดมหาสารคาม และอุดรดิตถ์ , จำนวนครูต่อนักเรียนและครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่รวมจังหวัดลำปาง ลำพูน อุดรดิตถ์ และมหาสารคาม

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

- ด้านปัญหาสังคม

สภาพแวดล้อมที่เอื้อ/ไม่เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
จำนวนคาราโอเกะและสถาน เรียงมัย/แหล่งค้าประเวณีใน แต่ละจังหวัด	<u>สูงสุด</u> นครศรีธรรมราช 1,269 แห่ง <u>ต่ำสุด</u> น่าน 6 แห่ง	221 แห่ง
จำนวนคาราโอเกะและสถาน เรียงมัย/แหล่งค้าประเวณีต่อ พื้นที่	<u>สูงสุด</u> น่าน 1:1,912 แห่ง <u>ต่ำสุด</u> ภูเก็ต 1:0.94 แห่ง	1:10.03 แห่ง
จำนวนพื้นที่สวนสาธารณะ/ลาน กีฬาในเขตอำเภอเมือง	<u>สูงสุด</u> นครศรีธรรมราช 731 แห่ง <u>ต่ำสุด</u> ลำปาง 7 แห่ง	26 แห่ง
จำนวนพื้นที่สวนสาธารณะ/ลาน กีฬาต่อพื้นที่	<u>สูงสุด</u> น่าน 1:1,912 แห่ง <u>ต่ำสุด</u> ภูเก็ต 1:0.94 แห่ง	1:27.21 แห่ง
จำนวนองค์กรพัฒนาเอกชนที่ ทำงานด้านเด็กและเยาวชน	<u>สูงสุด</u> นครปฐม 127 แห่ง <u>ต่ำสุด</u> ปทุมธานี 3 แห่ง	10 แห่ง

หมายเหตุ คาราโอเกะต่อสวนไม่รวมจังหวัดมหาสารคาม และอุดรดิตถ์, ngo ไม่รวมจังหวัดมหาสารคาม น่าน และอุดรดิตถ์

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

ปัจจัยรุมเร้า

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
1. อัตราส่วนจำนวนการหย่าร้างต่อจำนวนการจดทะเบียนสมรส	<u>สูงสุด</u> อำนาจเจริญ 1:6.37 <u>ต่ำสุด</u> ลำปาง 1:1.63	1:4.73
2. อัตราส่วนจำนวนหอพัก/อพาทเมนต์ต่อจำนวนนักเรียน/นักศึกษา	<u>สูงสุด</u> อำนาจเจริญ 1:10,342 คน <u>ต่ำสุด</u> ลำปาง 1:21.25 คน	1:155.158 คน

หมายเหตุ การหย่าร้างต่อจำนวนการจดทะเบียนสมรสไม่รวมจังหวัดมหาสารคาม และอุดรดิตถ์ , หอพักไม่รวมจังหวัดมหาสารคาม และอุดรดิตถ์

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

อาชญากรรมโดยเด็กและเยาวชน

ดัชนี	พิสัย	ค่ากลาง*
จำนวนเยาวชนผู้เสพ/ผู้ขายยาเสพติดต่อจำนวนเยาวชนอายุ 13-24 ปี	<u>สูงสุด</u> (ผู้เสพ) ลำพูน ร้อยละ 38.31 (ผู้ขาย) นครศรีธรรมราช ร้อยละ 0.05 <u>ต่ำสุด</u> (ผู้เสพ) อำนาจเจริญ ร้อยละ 0.33 (ผู้ขาย) ลำปาง ร้อยละ 0.006	<u>ผู้เสพ</u> ร้อยละ 0.49 <u>ผู้ขาย</u> ร้อยละ 0.02
จำนวนคดีอาชญากรรมที่มีเยาวชนเป็นผู้ต้องหาต่อจำนวนเยาวชนอายุ 13-24 ปี	<u>สูงสุด</u> สมุทรสาคร ร้อยละ 2.54 <u>ต่ำสุด</u> นครปฐม ร้อยละ 0.05	ร้อยละ 0.31

หมายเหตุ จำนวนผู้เสพและขายยาเสพติดไม่รวมจังหวัดน่าน อุดรดิตถ์ ภูเก็ต นครปฐม ปทุมธานี มหาสารคาม และสมุทรสาคร , จำนวนคดีอาชญากรรมไม่รวมจังหวัดภูเก็ต มหาสารคาม อุดรดิตถ์ และน่าน

*คำนวณจากค่ามัธยฐาน (Median)

ภาคผนวก 2
ตารางแสดงข้อมูลจากแบบสำรวจ

ตารางแสดงข้อมูลจากแบบสำรวจ

ดัชนี	ร้อยละของผู้ที่ตอบแบบสำรวจ		
	ไม่เคย	1-5 ครั้ง	ครั้งขึ้นไป
1. ตักบาตร	สูงสุด นครศรีธรรมราช (48.4%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (33%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (40.5%)	สูงสุด อำนาจเจริญ (56.2%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (36.1%) ค่ากลาง มหาสารคาม (48%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (15.5%) ต่ำสุด มหาสารคาม (9.7%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (10.7%)
2. ฟังเทศน์	สูงสุด นครปฐม (65.7%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (48%) ค่ากลาง มหาสารคาม (48.8%)	สูงสุด อำนาจเจริญ (47.8%) ต่ำสุด นครปฐม (31.5%) ค่ากลาง นครศรีธรรมราช (39.8%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (12.2%) ต่ำสุด นครปฐม (2.8%) ค่ากลาง มหาสารคาม (4%)
3. ไปเที่ยวกับพ่อแม่พี่น้อง	สูงสุด อุบลราชธานี (40.9%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (10.4%) ค่ากลาง นครปฐม (39.2%)	สูงสุด อำนาจเจริญ (54.4%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (40.7%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (51.8%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (49%) ต่ำสุด มหาสารคาม (3.9%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (7.4%)

หมายเหตุ การสำรวจนี้รวบรวมในจังหวัดนครปฐม นครศรีธรรมราช อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมหาสารคาม

ดัชนี	ร้อยละของผู้ที่ตอบแบบสำรวจ		
	ไม่เคย	1-5 ครั้ง	ครั้งขึ้นไป
1. กินอาหารจานด่วน	สูงสุด อำนาจเจริญ (60.7%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (5.2%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (56.9%)	สูงสุด นครปฐม (43.5%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (29.3%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (31.3%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (65.5%) ต่ำสุด มหาสารคาม (5.8%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (8%)
2. เดินห้าง	สูงสุด มหาสารคาม (41.5%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (1.8%) ค่ากลาง นครปฐม (23.2%)	สูงสุด นครปฐม (60%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (29.3%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (51.1%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (68.9%) ต่ำสุด มหาสารคาม (7.1%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (22%)
3. ชื้อเครื่องสำอางบำรุงผิว	สูงสุด นครปฐม (49.7%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (18.8%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (29.3%)	สูงสุด อำนาจเจริญ (65.7%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (41.2%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (61.1%)	สูงสุด อุบลราชธานี (68%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (5%) ค่ากลาง มหาสารคาม (53%)
4. ชื้อเสื้อผ้า	สูงสุด นครปฐม (37.2%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (9.8%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (30.1%)	สูงสุด มหาสารคาม (66.4%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (41.8%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (61.7%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (48.5%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (6.8%) ค่ากลาง มหาสารคาม (8.9%)

หมายเหตุ การสำรวจนี้รวบรวมในจังหวัดนครปฐม นครศรีธรรมราช อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมหาสารคาม

ดัชนี	ร้อยละของผู้ที่ตอบแบบสำรวจ		
	ไม่เคย	1-5 ครั้ง	6 ครั้งขึ้นไป
1. เข้าห้องสมุด	สูงสุด อุบลราชธานี (19.3%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (8.6%) ค่ากลาง นครปฐม (16.3%)	สูงสุด อุบลราชธานี (50.7%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (25.6%) ค่ากลาง มหาสารคาม (46.5%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (65.8%) ต่ำสุด อุบลราชธานี (30%) ค่ากลาง มหาสารคาม (36.5%)
2. เล่นกีฬา	สูงสุด นครปฐม (42.4%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (8.4%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (28.3%)	สูงสุด อำนาจเจริญ (40.2%) ต่ำสุด มหาสารคาม (28.1%) ค่ากลาง นครปฐม (31.1%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (61%) ต่ำสุด นครปฐม (26.5%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (31.9%)

หมายเหตุ การสำรวจนี้รวบรวมในจังหวัดนครปฐม นครศรีธรรมราช อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมหาสารคาม

ดัชนี	ร้อยละของผู้ที่ตอบแบบสำรวจ		
	ไม่เคย	1-5 ครั้ง	ครั้งขึ้นไป
1. เข้าร้าน Internet	สูงสุด อำนาจเจริญ (53.8%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (19.9%) ค่ากลาง นครปฐม (46.6%)	สูงสุด นครปฐม (39.7%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (31.5%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (35.8%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (53.5%) ต่ำสุด อุบลราชธานี (13%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (14.7%)
2. เข้าวิดีโอมาดู	สูงสุด อุบลราชธานี (63.1%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (19.4%) ค่ากลาง นครปฐม (61.2%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (34.8%) ต่ำสุด มหาสารคาม (27%) ค่ากลาง นครปฐม (29%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (45.8%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (6.9%) ค่ากลาง มหาสารคาม (9.2%)
3. ซื้อการ์ตูนมาอ่าน	สูงสุด อำนาจเจริญ (73.6%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (36.3%) ค่ากลาง นครปฐม (70.8%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (30.7%) ต่ำสุด มหาสารคาม (22.7%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (15.6%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (32.9%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (2.9%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (5.1%)
4. เล่นตู้เกมส์	สูงสุด อำนาจเจริญ (77.4%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (47.2%) ค่ากลาง นครปฐม (70%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (24.6%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (12.4%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (15.6%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (28.2%) ต่ำสุด มหาสารคาม (5.9%) ค่ากลาง นครปฐม (9%)
5. ดูหนัง	สูงสุด นครปฐม (54.3%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (8.8%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (36.4%)	สูงสุด มหาสารคาม (55.3%) ต่ำสุด นครปฐม (35%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (43.2%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (48.1%) ต่ำสุด นครปฐม (10.7%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (13.8%)
6. เทียวผับ/คิสโก้เทส	สูงสุด นครปฐม (83.92%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (58.1%) ค่ากลาง มหาสารคาม (81.7%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (25.9%) ต่ำสุด มหาสารคาม (9.8%) ค่ากลาง นครปฐม (13.8%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (16%) ต่ำสุด มหาสารคาม (1%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (3.6%)

หมายเหตุ การสำรวจนี้รวบรวมในจังหวัดนครปฐม นครศรีธรรมราช อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมหาสารคาม

ดัชนี	ร้อยละของผู้ที่ตอบแบบสำรวจ		
	ไม่เคย	1-5 ครั้ง	6 ครั้งขึ้นไป
1. จู้จี้กับแฟน	สูงสุด อำนาจเจริญ (75.1%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (28.9%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (68%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (32%) ต่ำสุด นครปฐม (14.7%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (17.7%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (39.2%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (9.9%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (14.2%)
2. มีเพศสัมพันธ์	สูงสุด อำนาจเจริญ (92.3%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (76.6%) ค่ากลาง นครปฐม (87.8%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (13.2%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (5.7%) ค่ากลาง มหาสารคาม (7%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (10.3%) ต่ำสุด อำนาจเจริญ (2%) ค่ากลาง มหาสารคาม (3.3%)

หมายเหตุ การสำรวจนี้รวบรวมในจังหวัดนครปฐม นครศรีธรรมราช อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมหาสารคาม

ดัชนี	ร้อยละของผู้ที่ตอบแบบสำรวจ		
	ไม่เคย	1-5 ครั้ง	ครั้งขึ้นไป
1. เล่นพนัน บอล	สูงสุด อำนาจเจริญ (83.7%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (56.5%) ค่ากลาง นครปฐม (81.2%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (14.1%) ต่ำสุด มหาสารคาม (8.8%) ค่ากลาง นครปฐม (12.1%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (29.4%) ต่ำสุด อุบลราชธานี (5.5%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (6%)

หมายเหตุ การสำรวจนี้รวบรวมในจังหวัดนครปฐม นครศรีธรรมราช อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมหาสารคาม

ดัชนี	ร้อยละของผู้ที่ตอบแบบสำรวจ		
	ต่ำกว่า 500	500-1000	มากกว่า 1000
1. รายจ่ายต่อ เดือน	สูงสุด มหาสารคาม (27%) ต่ำสุด นครศรีธรรมราช (3.3%) ค่ากลาง อำนาจเจริญ (16.4%)	สูงสุด นครปฐม (41.5%) ต่ำสุด มหาสารคาม (15.2%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (22%)	สูงสุด นครศรีธรรมราช (77.2%) ต่ำสุด นครปฐม (51.1%) ค่ากลาง มหาสารคาม (54.5%)
2. รายได้ต่อ เดือน	สูงสุด มหาสารคาม (34.8%) ต่ำสุด นครปฐม (6.1%) ค่ากลาง นครศรีธรรมราช (12.1%)	สูงสุด นครปฐม (34.3%) ต่ำสุด มหาสารคาม (11.4%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (19.6%)	สูงสุด อำนาจเจริญ (99.8%) ต่ำสุด มหาสารคาม (34.4%) ค่ากลาง อุบลราชธานี (68.4%)

หมายเหตุ การสำรวจนี้รวบรวมในจังหวัดนครปฐม นครศรีธรรมราช อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมหาสารคาม

ภาคผนวก 3
ตัวอย่างแบบสำรวจ